

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IAA/LCUJA/22</i>	Názov predmetu: Cudzí jazyk v akademickom diskurze – anglický
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Povinný predmet</i> Druh výučby: <i>seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná (MS TEAMS, LMS Moodle)</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>0/20 za semester</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 1. – 4.	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: nie sú	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet sa končí skúškou.</i> <i>Písomne vypracovať krátku prácu (2 – 3 s.) na zadanú tému zameranú na analýzu a vyjadrenie vlastného stanoviska k určenému problému, 1 prezentácia v PPT, resp. Prezi (v práci sú hodnotené: analyticko-syntetické myšlienkové pochody študenta, kritický prístup študenta k danej problematike, argumentačná a prezentačná schopnosť)</i> Záverečné hodnotenie tvorí: Písomná skúška: <i>Spracovanie a prezentovanie náčrtu vlastnej dizertačnej práce cca 500-600 slov (35 %)</i> <i>Štruktúrovaný životopis - Curriculum Vitae (Europass) (5 %)</i> <i>Resumé z naštudovanej relevantnej odbornej literatúry (20 %)</i> Ústna skúška – na témy: <i>vlastná vedecká práca a odborná literatúra</i> <i>spolupráca s inými odborníkmi a organizáciami</i> <i>publikačná činnosť a konferenčné vystúpenia</i> Hodnotenie: 60 % spracovanie predpísaných písomných materiálov a prezentácia projektu práce 40 % ústna skúška Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90%, na získanie hodnotenia B 80%, na hodnotenie C najmenej 70%, na hodnotenie D 60%, na hodnotenie E najmenej 50%. Študent, ktorý získa menej ako 50%, bude hodnotený klasifikačným stupňom FX.	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Študent ovláda pojmy a základnú terminológiu kritického myslenia. Ovláda techniku organizácie odborného jazykového prejavu v ústnej i písomnej podobe. Vie analyzovať publikum a následne prispôbiť register komunikátu na osi vedecko-náučný – populárno-náučný.</i> Získané zručnosti: <i>K zručnostiam absolventa predmetu patrí schopnosť spracovať relevantné zdroje. Študent dokáže uplatniť nadobudnuté poznatky v anglickom jazyku na rôznych stupňoch a fórach</i>	

(napr. konferencie a pod.). Je schopný konštruovať rôzne typy prejavov a prezentovať svoju prácu podľa kritérií rečovej komunikácie s využitím najnovšej technológie prezentácie prejavov (napr. Prezi, PPT a pod.). Na základe skúseností vie primerane zhodnotiť prejavy iných, rešpektujúc zásady jazykového prejavu v multikultúrnom priestore. Vie prejaviť sebareflexiu a sebakritiku.

Získané kompetencie: Absolvent predmetu získava všeobecné komunikačné jazykové kompetencie, na základe ktorých je schopný prezentovať svoju prácu, výsledky svojho skúmania a demonštrovať znalosť relevantnej literatúry v anglickom jazyku.

Jeho jazykové kompetencie budú korešpondovať s úrovňou B2 slovom a písmom vo všetkých zručnostiach jazyka: počúvanie, rozprávanie, čítanie a písanie.

Absolvent predmetu vie integrovať relevantné informácie a zdroje do jazykového prejavu podľa stanovených zásad. Dokáže sebakriticky zhodnotiť svoj prejav.

Získa primerané sociolingvistické kompetencie na úrovni B2 (podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky) na prezentovanie, nielen seba v bežných situáciách, ale aj výsledkov vlastnej akademickej práce.

Rozvinie pragmatické kompetencie, pomocou ktorých bude schopný zmysluplnej interakcie v rôznych situáciách súvisiacich s jeho odbornou profiláciou.

Dokáže primerane reagovať na inter/multikultúrne kontextové jazykové podnety.

Rozvíja svoje kritické jazykové myslenie, kritické analýzy a selekcia z informačnej redundancie.

Stručná osnova predmetu:

- Špecifiká písomného akademického prejavu v angličtine, techniky písomného prejavu, ich štruktúrovanosť (kritéria a požiadavky na písanie abstraktov, resumé, konferenčných príspevkov, dizertačnej práce a pod.)
- Štruktúrovaný životopis – CV (europass).
- Techniky ústneho akademického prejavu (organizácia a štruktúra, využívanie a podpora informácií relevantnými zdrojmi podľa zásad akademickej etiky).
- Čítanie s porozumením a preklad populárno-náučných a odborných textov.
- Rozvoj lexiky s orientáciou na odbornú zameranosť.
- Ústna a písomná prezentácia obsahu, metód a foriem vlastnej vedecko-výskumnej práce.
- Odborná a spoločenská konverzácia na rôzne témy (pracovisko, pracovná náplň, štúdium/študijný pobyt).
- Prezentácia preštudovanej odbornej literatúry, informácia o dizertačnej práci (špecifikácia názvu, výber témy, ciele a metódy práce, vlastný výskum, závery, prínos, odborná spolupráca).

Odporúčaná literatúra:

DUŠKOVÁ, L., V. REJTHAROVÁ a L. BUBENÍKOVÁ, 1982. *Hovorová angličtina pre vedeckých a odborných pracovníkov*. Bratislava: Veda.

JORDAN, R.R., 1999. *Academic Writing Course*, London: Longman. ISBN 0582400198.

KOMINARECOVÁ, E. 2010. *The Essentials of Speech Communication*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. ISBN 978-80-555-0160-4.

MEŠKO, D., D. KATUŠČÁK a kolektív, 2004. *Akademická príručka*, Martin: Osveta. ISBN 8080 632 006.

McCARTHY, M. a F. O'DELL, 2008. *Academic Vocabulary in Use*. CUP. ISBN: 780521689397.

SWALES, J. a B. C. FEAK, 1994. *Academic Writing for Graduate Students. A Course for Nonnative Speakers of English*. Michigan: Ann Arbor. ISBN-10: 0472082639.

<http://owl.english.purdue.edu/>

<http://europass.cedefop.eu.int>

Vlastná odborná literatúra a slovníky.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: anglický jazyk

Poznámky: Časová záťaž študenta: 150 hodín;

Kombinované (prezenčné štúdium) (15 hod.), samoštúdium teoretických podkladov (25 hod.), krátka písomná práca na zadanú tému zameranú na analýzu a vyjadrenie vlastného stanoviska k určenému problému (15 hod.), príprava prezentácie v PPT (15 hod.), príprava písomných podkladov na skúšku (50 hod.), príprava na ústnu skúšku (30 hod.). V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 8

A	B	C	D	E	FX
50%	13%	13%	0%	0%	25%

Vyučujúci: *PhDr. Miroslava Gavurová, PhD.*

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Zuzana Straková, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/HLSMER/22</i>	Názov predmetu: Hlavné smery jazykovedného a literárnovedného myslenia (profilový predmet)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Povinný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednášok/5 hodín seminárov za semester/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent/ka spracuje, prezentuje na seminári a napokon odovzdá seminárnu prácu – analýzu vybraného jazykového, respektíve literárneho javu s uplatnením teoreticko-metodologických postupov v rámci konkrétneho lingvistického alebo literárnovedného smeru. V priebehu skúškového obdobia bude realizované kolokvium venované vybranej problematike lingvistického a literárnovedného myslenia.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí doktorand/ka získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a kolokvia.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 10 kreditov = 300 hod. - výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod. - samostatná príprava na semináre a záverečné kolokvium: 120 hod. - samostatná práca – vypracovanie a prezentácia seminárnej práce: 85 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 85 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent/ka predmetu vie charakterizovať a usúvzťažniť jednotlivé obdobia vývinu lingvistického a literárnovedného myslenia, poukázať na kritické vývojové fázy v dejinách myslenia o jazyku a literatúre a opísať podnety, prínos a problémy jednotlivých prístupov.</i>	

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu analyzuje vzťahy medzi vývinom svetovej a slovenskej lingvistiky a literárnej vedy, poukazuje na podnety zo svetovej lingvistiky a literárnej vedy v slovenskom kontexte.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu kriticky hodnotí jednotlivé lingvistické a literárnovedné prístupy, analyzuje a vyhodnocuje ich pozitíva a negatíva. Dokáže ich aplikovať na tému svojej dizertačnej práce.

Stručná osnova predmetu:

Vývin a periodizácia jazykovedy (so zreteľom na slovenskú jazykovedu).

Základy porovnávacej a historickej gramatiky. R. Rask, F. Bopp, J. Grimm a ich prínos do súvekej jazykovedy.

Schleicherova koncepcia – vrchol komparatívno-rekonštrukčného prístupu. Reakcie na Schleicherov organicizmus – koncepcia H. Steinthala (jazyk ako mentálna aktivita, psychológia a problém jazyka) a W. Whitneyho (jazyk ako inštitúcia, znaková a sociálna koncepcia jazyka).

Mladogramatizmus a lipská škola.

Všeobecná jazykoveda Wilhelma von Humboldta. Teoretická typológia, jazyková diverzita a jazykové univerzálie, vzťah jazyka, myslenia a národa, problém klasifikácie a porovnanie jazykovedy a prírodných vied.

Štrukturalizmus v jazykovede (ženevská škola, pražská funkčná škola, kodanská škola a glosematika).

Ferdinand de Saussure a štrukturalizmus v historickom kontexte lingvistiky. Vývoj de Saussurovho myslenia, štruktúra Kurzu všeobecnej lingvistiky. Americký deskriptivizmus.

Lingvistická antropológia. Teória jazykovej relativity; hypotéza Sapira a Whorfa; tzv.

štandardný európsky jazyk – SAE (Standard Average European); neowhorfovské hnutie; etnografia reči a tzv. druhý typ jazykovej relativity; etnografické metódy výskumu reči ontologická a psychologická jazyková relativita.

Generatívna gramatika. Kompetencia a performancia, povrchová a hĺbková štruktúra, transformácia, univerzálna gramatika a performančné systémy.

Komunikačno-pragmatický obrat v jazykovede: jeho základné podoby.

Sociolingvistika. Sociálna inštitúcia, jazyk, štýl, makrosociálna a mikrosociálny komunikačný register.

Sociálna diferenciacia jazyka. Štandardizácia jazyka a jazykové plánovanie.

Teória textu, textová lingvistika. Štruktúrne a komunikačné chápanie textu. Teória a typológia komunikačných aktov.

Teória dialógu. Konverzačná analýza. Kritická analýza diskurzu.

Základy psycholingvistiky. Vývin detskej reči.

Kognitívna lingvistika. Teória konceptuálnych schém. Teória kognitívnej metafory. Impulzy kognitívnej lingvistiky a ich rozvinutie v kognitívnej a konštrukčnej gramatike. Jazykový obraz sveta.

Vývin myslenia o literatúre. Mimetické, pragmatické, expresívne a objektívne literárne teórie.

Teoretické školy a smery.

Mimetická podstata umenia v koncepcii Platóna, Aristotela a ich nasledovníkov.

Poetika – od diela Ars poetica Horácia po dielo L'Art poétique N. Boileaua.

Pozitivizmus a literárna veda (A. Comte, H. Taine, F. Brunetière, E. Zola).

Ruský formalizmus (V. Šklovskij, B. Ejchenbaum, J. Tyňanov, B. Tomaševskij) a jeho termíny: literárnosť, „deformovaný“ jazyk, „ozvláštnenie“, fabula, sujet.

Koncepcia štrukturalizmu. R. Jakobson. Pražský lingvistický krúžok. J. Mukařovský, F. Vodička a ďalší. M. Bachtin, J. Lotman. Francúzsky štrukturalizmus (R. Barthes, Tz. Todorov, G. Genette). Semiotika, ikony, indexy, symboly.

Postštrukturalizmus (J. Derrida, J.-F. Lyotard, J. Baudrillard a ďalší) a termín dekonštrukcie. Podnety M. Foucaulta (nový historizmus).

Nová kritika (J. C. Ransome, W. K. Wimsatt), technika „close reading“.

Hermeneutika – umenie interpretácie, hermeneutický kruh (F. Schleiermacher, W. Dilthey, H. G. Gadamer).

Fenomenológia (E. Husserl, M. Heidegger) v literárnej vede (R. Ingarden).
Teória orientovaná na čitateľa (S. Fish). Recepčná estetika. Nemecká kostnická škola (H. R. Jauss, W. Iser).
Psychoanalytická metóda (S. Freud) a koncepcia archetypov (C. G. Jung) v myslení o literatúre (N. Frye).
Podnety teórie feminizmu, marxizmu, postkoloniálnych teórií, queer theory.

Odporúčaná literatúra:

AUER, P., 2013. *Jazyková interakce. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.*
BACHTIN, M. M., 1980. *Formální metoda v literární vědě. Praha: Lidové nakladatelství.*
BAKOŠ, M. (ed.), 1971. *Teória literatúry. Výber z formálnej metódy. Bratislava: Nakladateľstvo Pravda.*
BARTHE, R., 1967. *Nulový stupeň rukopisu. Základy semiológie. Praha: Československý spisovatel.*
COMPAGNON, A., 2006. *Démon teórie. Bratislava: Kalligram.*
ČERNÝ, J., 1996. *Dějiny lingvistiky. Olomouc: Votobia.*
DERRIDA, J., 1993. *Texty k dekonstrukci. Bratislava: Archa.*
DOLNÍK, J., 2009. *Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka. Bratislava: VEDA.*
DOLNÍK, J., 2010. *Teória spisovného jazyka so zreteľom na spisovnú slovenčinu. Bratislava: VEDA.*
ECO, U., 1995. *Interpretácia a nadinterpretácia. Bratislava: Archa.*
Encyklopedický slovník češtiny online. Dostupné na: <https://www.czechency.org/>
HAGÈGE, C., 2008. *Člověk a řeč. Praha: Karolinum.*
HEINE, B. a H. NARROG, eds., 2010. *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis. Oxford: OUP.*
HIRSCHOVÁ, M., 2006. *Pragmatika v češtině. Olomouc: Votobia.*
HOFFMANNOVÁ, J., 1997. *Stylistika a ... současná situace stylistiky. Praha: Trizonia.*
INGARDEN, R., 1989. *Umělecké dílo literární. Praha: Odeon.*
J. Mistrík (ed.), 1993. *Encyklopédia jazykovedy. Bratislava: Obzor.*
JAKOBSON, R., 1991. *Lingvistická poetika. Bratislava: Tatran.*
KOBLÍŽEK, T., 2010. *Fenomén fikce: příspěvek k fenomenologii literatury. Praha: Togga.*
KYSELOVÁ, M. a M. IVANOVÁ, M., 2013. *Sloveso vo svetle kognitívnej gramatiky. Prešov: FFPU v Prešove.*
LEBERBUCHOVÁ, L., 2002. *Průvodce literárním dílem. Výkladový slovník základních pojmů literární teorie. Jinočany: Nakladatelství H&H.*
LOTMAN, J. M., 1990. *Štruktúra umeleckého textu. Bratislava: Tatran.*
MATONOHA, J., 2017. *Za (de)konstruktivismem: kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie. Praha: Academia.*
MIKULÁŠ, R. a kol., 2016. *Podoby literárnej vedy. Teórie – Metódy – Smery. Bratislava: VEDA.*
MINÁR, P. a P. MICHALOVIČ, 1997. *Úvod do štrukturalizmu a postštrukturalizmu. Bratislava: Iris.*
MÜLLEROVÁ, O. a J. HOFFMANNOVÁ, J., 1994. *Kapitoly o dialogu. Praha: Pansofia, 1994.*
PLESKALOVÁ, J. et al., 2007. *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky. Praha: Academia.*
POKORNÝ, J., 2010. *Lingvistická antropologie. Jazyk, mysl a kultura. Praha: Grada.*
SLÁDEK, O. a kol., 2018. *Slovník literárněvědného strukturalizmu. Praha, Brno: Ústav pro českou literaturu AV ČR, Host.*
STEINER, P., 2011. *Ruský formalismus. Brno: Host.*
VRHEL, F., 1981. *Základy etnolingvistiky. Praha: SPN.*
WELLEK, R., 2005. *Koncepty literární vědy. Praha: Nakladatelství H&H.*

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, český, anglický

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
75 %		25 %			

Vyučujúci:*prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.**prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.**prof. PhDr. Marta Součková, PhD.**prof. Mgr. Martina Ivanová, PhD.**doc. PhDr. Gabriela Mihalková, PhD.***Dátum poslednej zmeny:** 31. 1. 2022**Schválil:** *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/MTJAZ/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia jazykovedy a literárnej vedy (profilový predmet)</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Povinný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednáška/5 hodín seminár/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent vypracuje prácu, v ktorej analyzuje a na vzorke aplikuje základné metodologické postupy, ktoré bude uplatňovať vo svojej dizertačnej práci. Diskusia k tejto práci bude tvoriť východisko skúšky, ktorá sa bude konať formou kolokviálnej rozpravy.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a kolokvia.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 10 kreditov = 300 hod. - výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod. - samostatná príprava na semináre a záverečné kolokvium: 120 hod. - samostatná práca – vypracovanie seminárnej práce: 85 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 85 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent/ka predmetu pozná základné metodologické postupy a princípy lingvistického a literárnovedného výskumu, ovláda jazykovednú a literárnovednú terminológiu z viacerých lingvistických a literárnovedných oblastí.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent/ka predmetu aktívne používa jazykovedné a literárnovedné terminologické inštrumentárium z viacerých lingvistických a literárnovedných oblastí. Analyzuje a aplikuje nadobudnuté teoretické vedomosti o metodologických postupoch na konkrétne problémy a javy vzťahujúce sa na predmet výskumu dizertačnej práce.</i>	

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu samostatne využíva a aplikuje nadobudnuté zručnosti a vedomosti o postupoch a princípoch lingvistického a literárnovedného výskumu na riešenie praktických úloh spojených s predmetom výskumu dizertačnej práce. Uvedomuje si a vyhodnocuje, posudzuje výber správneho metodologického postupu vzhľadom na predmet výskumu. Formuluje informácie o postupe a výsledkoch riešenia úlohy, problému.

Stručná osnova predmetu:

A.

Veda – teória – metodológia.

Metodológia vo vede.

Organizačné formy vo vede.

Základné princípy analýzy, syntézy a interpretácie jazykového a literárneho materiálu.

Druhy výskumu (kvalitatívny, kvantitatívny výskum).

Obsah a forma; podstata a jav; jednotlivé a všeobecné (variantné a invariantné), časť a celok.

Semiotické pozadie jazykových a literárnych štruktúr.

Lingvistika a literárna veda ako vedné disciplíny. Členenie lingvistiky a literárnej vedy. Lingvistická a literárnovedná terminológia.

B.

Systém a štruktúra v jazyku.

Synchrónia a diachrónia.

Čas a priestor v jazyku – jazyk v priestore a čase.

Analógia a anomália.

Asimilačné a akomodačné javy v jazykovom systéme.

Paradigmatické a syntagmatické javy v jazykovom systéme.

Heuristika a jazykové dáta.

C.

Systém a štruktúra v umeleckom diele.

Synchrónia a diachrónia.

Čas a priestor v literatúre.

Verzologické javy v umeleckom diele.

Teória naratívu.

Poetika prozaického textu (látka, téma, problém, tvar).

Vybrané aspekty genológie.

Odporúčaná literatúra:

BAKOŠ, M., 1964. Problémy literárnej vedy včera a dnes: metodologické príspevky. Bratislava: VEDA.

BENČO, J., 2001. Metodológia vedeckého výskumu. Bratislava: IRIS.

BRIŠKÁR, J., 2005. Elementárne situácie v literatúre. Levoča: Modrý Peter.

ČERMÁK, F., 1997. Základy lingvistické metodologie. Nástin hlavních principů na pozadí obecné metodologie vědy. Praha: Karolinum.

ČERMÁK, F., 2010. Jazyk a jazykověda. Praha: Karolinum.

ČINČUROVÁ, X., 2004. Epické podoby priestoru. Levoča: Modrý Peter.

DOLEŽEL, L., 2003. Heterocosmica. Praha: Karolinum.

DOLNÍK, J., 2013. Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka. 2. vyd. Bratislava: VEDA.

ECO, U., 2010. Lector in fabula. Role čtenáře aneb Interpretační kooperace v narativních textech. Praha: Akademie.

GAVORA, P. a kol.: Elektronická učebnica pedagogického výskumu. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/o-ucebnici/charakteristika.php>

HENDL, J., 2005. Kvalitatívni výzkum. Praha: Portál.

HODROVÁ, D. a kol., 2001. ...na okraji chaosu... Poetika literárního díla 20. století. Praha: Torst.

CHVÁTÍK, K., 2001. Strukturální estetika. Brno: Host.

IBRAHIM, R. a kol., 2013. Úvod do teorie verše. Praha: Akropolis.

KARLÍK, P. a kol., 2002. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

KRAUSOVÁ, N., 1984. *Význam tvaru – tvar významu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

KRUPA, V., 1990. *Metafora na rozhraní vědeckých disciplín*. Bratislava: Tatran.

KUBÍČEK, T., 2007. *Vypravěč*. Brno: Host.

LOTMAN, J. M., 1990. *Štruktúra umeleckého textu*. Bratislava: Tatran.

LOTMAN, J. M., 1994. *Text a kultúra*. Bratislava: Archa.

MATHAUSER, Z., 1989. *Metodologické meditace aneb Tajemství symbolu*. Brno: Blok.

MIKO, F. a A. POPOVIČ, 1978. *Tvorba a recepcia*. Bratislava: Tatran.

MOCNÁ, D., PETERKA, J. a kol., 2004. *Encyklopedie literárních žánru*. Praha, Litomyšl: Paseka.

PALEK, B., 1989. *Základy obecné jazykovědy*. Praha: SPN.

POSPÍŠIL, I., 2010. *Základní okruhy filologické a literárněvědné metodologie a teorie (elementy, materiály, úvahy, pojetí, texty)*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda.

RAKÚS, S., 2004. *Poetika prozaického textu. Látka, téma, problém tvar*. Prešov: Náuka.

STEIGER, E., 2008. *Poetika, interpretace, styl*. Praha: Triáda.

ŠTRAUS, F., 2003. *Základy slovenskej verzológie*. Bratislava: Literárne informačné centrum.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, český

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
67 %	33 %				

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.
 prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.
 prof. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.
 prof. PhDr. Marta Součková, PhD.
 doc. PhDr. Gabriela Mihalková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/METSJ/22</i>	Názov predmetu: <i>Metodológia výskumu slovenského jazyka a slovenskej literatúry</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinný predmet</i> <i>predmet dizertačnej štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: <i>5</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>4. – 5. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>Všetky povinné predmety študijnej časti a ďalšie povinne voliteľné predmety určené v individuálnom študijnom pláne doktoranda.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Doktorand sa prihlasuje na dizertačnú skúšku, ak získal minimálne 50 kreditov za predmety študijnej a pedagogicko-vzdelávacej časti štúdia, úspešne absolvoval všetky povinné a jeden voliteľný predmet, získal minimálne 30 kreditov z vedeckej časti a odovzdal písomnú prácu k dizertačnej skúške. Termín dizertačnej skúšky určuje predseda odborovej komisie v súlade s osobou zodpovednou za študijný program. Dizertačná skúška pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške, a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti v predmetoch dizertačnej skúšky určených akreditovaným študijným programom.</i> <i>O vykonaní a výsledku dizertačnej skúšky vydá pracovisko uskutočňujúce doktorandský študijný program doktorandovi písomné osvedčenie s výrokom „prospel“ alebo „neprospel“.</i> <i>Ďalšie podmienky dizertačnej skúšky upravuje Študijný poriadok PU v Prešove čl. 33 (Tretia časť Štúdium v doktorandskom študijnom programe) a Smernica k doktorandskému štúdiu na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.</i> <i>Predmet je súčasťou štátnej skúšky, pričom každá časť štátnej skúšky sa hodnotí samostatne. Jednotlivé časti štátnej skúšky sa hodnotia klasifikačnými stupňami A až FX. Celkové hodnotenie štátnej skúšky sa vypočíta z priemeru známok jednotlivých predmetov štátnej skúšky. Hodnotenie: A: 1,00 – 1,24, B: 1,25 – 1,74, C: 1,75 – 2,24, D: 2,25 – 2,74, E: 2,75 – 3,00, FX: 3,01 – a vyššie.</i> Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: - 5 kreditov = 150 hod. (samostatná príprava na štátnu dizertačnú skúšku)	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent/ka predmetu sa orientuje v základných metodologických postupoch lingvistického a literárnovedného výskumu v aplikácii na slovenský jazyk a slovenskú literatúru. Ovláda jazykovednú a literárnovednú terminológiu v aplikácii na slovenský jazyk a literatúru. Pozná a vie vysvetliť jednotlivé smery výskumu slovenského jazyka a slovenskej literatúry.</i>	

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu aktívne používa jazykovedné a literárnovedné terminologické inštrumentárium. Analyzuje a aplikuje nadobudnuté teoretické vedomosti o metodologických postupoch na konkrétne problémy a javy vzťahujúce sa na predmet výskumu dizertačnej práce.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu prostredníctvom zvládnutej metodológie formuje základné metodologické postupy vlastnej dizertačnej práce. Uvedomuje si a vyhodnocuje, posudzuje výber správneho metodologického postupu vzhľadom na predmet výskumu.

Stručná osnova predmetu:

A.

Základné princípy analýzy, syntézy a interpretácie jazykového a literárneho materiálu slovenského jazyka a literatúry.

Hlavné smery jazykovedného a literárnovedného myslenia v slovenskej jazykovede a literárnej vede.

B.

Semiotický výskum slovenského jazyka.

Systémový výskum slovenského jazyka.

Komunikačný výskum slovenského jazyka.

Kognitívny výskum slovenského jazyka.

Sociolingvistický výskum slovenského jazyka.

Psycholingvistický výskum slovenského jazyka.

Pragmalingvistický výskum slovenského jazyka.

Dialektologický výskum slovenského jazyka.

C.

Literárna veda (genéza, vývinové pohyby, terminologické profilovanie).

Súčasť literárnej vedy a ich funkcie, špecifiká literárnohistorického, literárnoteoretického a literárnokritického výskumu.

Literárna veda a spoločenské vedy – metodické komparácie a interdisciplinárne presahy.

Genologické otázky a problémy literárnej vedy.

Literárna veda a sociológia literatúry.

Literárna veda, autor, umelecký text, generácia, program, estetická a vývinová tendencia textu.

Odporúčaná literatúra:

ATTRIDGE, D., 2000. „Ta podivná instituce, které se říká literatura“ – rozhovor s Jacquesem Derridou. In: Aluze. Roč. 4, č. 2, s. 122-150.

AUER, P., 2013. Jazyková interakce. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

BARTHES, R., 2002. Úvod do strukturální analýzy vyprávění. In: P. KYLOUŠEK, ed. Znak, struktura, vyprávění. Brno: Host, s. 9-43.

BARTHES, R., 2006. Efekt reálného. In: Aluze, Roč. 10, č. 3, s. 78-81.

BARTHES, R., 2006. Smrt autora. In: Aluze, Roč. 10, č. 3, s. 75-77.

BÍLEK, P. A. a J. WIENDL, 2007. Literatura a kánon. Praha: Univerzita Karlova.

BÍLEK, P. A., 2003. Hledání jazyka interpretace k modernímu prozaickému textu. Brno: Host.

COHNOVÁ, D., 2009. Co dělá fikci fikcí. Praha: Academia.

COMPAGNON, A., 2006. Démon teorie. Bratislava: Kalligram.

CULLER, J., 2002. Krátký úvod do literární teorie. Brno: HOST.

ČERMÁK, F., 1997. Základy lingvistické metodologie. Nástin hlavních principů na pozadí obecné metodologie vědy. Praha: Karolinum.

ČERMÁK, F., 2001. Jazyk a jazykověda. Praha: Univerzita Karlova.

ČERNÝ, J., 1996. Dějiny lingvistiky. Olomouc: Votobia.

ČERVENÁK, A., 2008. Človek v texte (Dostojevskij a esteticko-antropologická koncepcia literatúry.

Nitra: UKF a VSSS.

DERRIDA, J., 1993. Texty k dekonstrukci. Bratislava: Archa.

- DOLEŽEL, L., 2003. *Heterocosmica. Fikce a možné světy*. Praha: Karolinum.
- DOLNÍK, J. a J. MLACEK a P. ŽIGO, 2003. *Princípy jazyka*. Bratislava: Stimul.
- DOLNÍK, J., 2009. *Všeobecná jazykoveda. Opis a vysvetľovanie jazyka*. Bratislava: VEDA.
- DOLNÍK, J., 2010. *Jazyk, človek, kultúra*. Bratislava: Kalligram.
- DOLNÍK, J., 2010. *Teória spisovného jazyka so zreteľom na spisovnú slovenčinu*. Bratislava: VEDA.
- DOLNÍK, J., 2012. *Sila jazyka*. Bratislava: Kalligram.
- DOLNÍK, J., 2018. *Jazyk v pragmatike*. Bratislava: VEDA.
- DOLNÍK, J., 2021. *Jazyk v sociálnej praxi*. Bratislava: VEDA.
- EAGLETON, T., 2005. *Úvod do literárnej teórie*. Praha: Albatros.
- ECO, U., 2015. *Otvorené dielo. Forma a neurčitost v súčasných poetikách*. Praha: Argo.
- Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Obzor, 1993.
- FINDRA, J., 1998. *Jazyk, reč, človek*. Bratislava: Q 111.
- GADAMER, H.-G., 2003. *Aktualita krásneho*. Praha: Triáda.
- GENETTE, G., 2002. *Hranice vyprávění*. In: P. KYLOUŠEK, ed. *Znak, struktura, vyprávění. Výbor z prací francouzského strukturalismu*. Brno: HOST, s. 240-256.
- GENETTE, G., 2007. *Fikce a vyprávění*. Brno – Praha: Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky.
- HAGÈGE, C., 2008. *Člověk a řeč*. Praha: Karolinum.
- CHATMAN, S., 2008. *Příběh a diskurs*. Brno: Host.
- CHVATÍK, K., 2001. *Strukturální estetika*. Brno: Host.
- INGARDEN, R., 1989. *Umělecké dílo literární*. Praha: Odeon.
- ISER, W., 2001. *Apelová struktura textů*. In: P. SEDMIDUBSKÝ, M. ČERVENKA a I. VÍZDALOVÁ, eds. *Čtenář jako výzva*. Brno: Host, s. 39-62.
- ISER, W., 2017. *Fiktivní a imaginární*. Praha: Karolinum.
- JAKOBSON, R., 1971. *Čo je poézia?* In: M. BAKOŠ, ed. *Teória literatúry. Výber z „formálnej metódy“*. Bratislava: Pravda, s. 181-192.
- JAKOBSON, R., 1971. *Problémy poetiky*. In: M. BAKOŠ, ed. *Teória literatúry. Výber z „formálnej metódy“*. Bratislava: Pravda, s. 70-81.
- JAKOBSON, R., 1991. *Lingvistika a poetika*. In: R. JAKOBSON. *Lingvistická poetika. Výber z diela*. Bratislava: Tatran, s. 36-76.
- KAUTMAN, F., 1996. *K typologii literární kritiky a literární vědy*. Praha: Primus.
- KOBLÍŽEK, T., 2010. *Fenomén fikce. Příspěvek k fenomenologii literatury*. Praha: Togga.
- KOBLÍŽEK, T., 2012. *Nová poetika. Kapitola z francouzského myšlení o literatuře*. Praha: Togga.
- KUBÍČEK, T., 2007. *Vypravěč. Kategorie narativní analýzy*. Brno: Torst.
- KUBÍNOVÁ, M., 1995. *Sondy do sémiotiky literárního díla*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.
- MATHAUSER, Z., 1989. *Metodologické meditace aneb Tajemství symbolu*. Brno: Blok.
- MATONOHA, J., a kol. 2017. *Za (de)konstruktivismem. Kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie*. Praha: Academia.
- MICHALOVIČ, P. – MINÁR, P., 1997. *Úvod do štrukturalizmu a postštrukturalizmu*. Bratislava: Iris.
- MIKO, F. a A. POPOVIČ, 1978. *Tvorba a recepcia*. Bratislava: Tatran.
- MITSEKOVÁ, Z., 2010. *Teorie literatury. Historický přehled*. Brno: HOST.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. *Studie I*. Brno: Host.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. *Studie II*. Brno: Host.
- Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné na: <https://www.czechency.org/>
- NÜNNIG, A. ed., 2008. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host.
- POSPÍŠIL, I., 2010. *Základní okruhy filologické a literárněvědné metodologie a teorie (elementy, materiály, úvahy, pojetí, texty)*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda.
- RAKÚS, S., 2004. *Poetika prozaického textu. Látka, téma, problém tvar*. Prešov: Náuka.
- RICOEUR, P., 2016. *O sobě samém jako o jiném*. Praha: Oikoyomenh.
- RIMMONOVÁ-KENANOVÁ, S., 2001. *Poetika vyprávění*. Brno: Host.

SHOWALTER, E., 2007. *Feministická kritika v divočině*. In: L. OATES_INDROCHOVÁ, ed. *Ženská literární tradice a hledání identit. Antologie angloamerické feministické literární teorie*. Praha: Sociologické nakladatelství, s. 124-168.

SLÁDEK, O. a kol., 2018. *Slovník literárněvědného strukturalismu*. Brno: Host.

STEINER, P., 2011. *Ruský formalismus. Metapoetika*. Brno: Host.

ŠKLOVSKIJ, V. B., 1971. *Teória prózy*. Bratislava: Tatran.

TYŇANOV, J. N., 1998. *Literární fakt*. Praha: Odeon.

WELLEK, R. a A. WARREN., 1996. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia.

ZAJAC, P., 1990. *Tvorivosť literatúry*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ZIMA, P. V., 1998. *Literární estetika*. Olomouc: Votobia.

ŽILKA, T., 2006. *Vademecum poetiky*. Nitra: UKF.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 2

A	B	C	D	E	FX
		100 %			

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu <i>1ISMK/PISDS/22</i>	Názov predmetu: <i>Písomná práca k dizertačnej skúške</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinný predmet</i> <i>predmet dizertačnej štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: <i>20</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>4. – 5. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>Všetky povinné predmety študijnej časti a ďalšie povinne voliteľné predmety určené v individuálnom študijnom pláne doktoranda.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Doktorand sa prihlasuje na dizertačnú skúšku, ak získal minimálne 50 kreditov za predmety študijnej a pedagogicko-vzdelávacej časti štúdia, úspešne absolvoval všetky povinné a jeden voliteľný predmet, získal minimálne 30 kreditov z vedeckej časti a odovzdal písomnú prácu k dizertačnej skúške. Termín dizertačnej skúšky určuje predseda odborovej komisie v súlade s osobou zodpovednou za študijný program. Dizertačná skúška pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške, a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti v predmetoch dizertačnej skúšky určených akreditovaným študijným programom. Na písomnú prácu k dizertačnej skúške vypracuje posudok oponent. Oponentom písomnej práce k dizertačnej skúške môže byť len odborník s vedecko-pedagogickým alebo umelecko-pedagogickým titulom docent alebo profesor, alebo odborník s akademickým titulom PhD. alebo starším ekvivalentom, alebo vedeckou hodnosťou DrSc., ktorý nepôsobí na pracovisku doktoranda a nemá s ním spoločné publikácie.</i> <i>O vykonaní a výsledku dizertačnej skúšky vydá pracovisko uskutočňujúce doktorandský študijný program doktorandovi písomné osvedčenie s výrokom „prospel“ alebo „neprospel“.</i> <i>Ďalšie podmienky dizertačnej skúšky upravuje Študijný poriadok PU v Prešove čl. 33 (Tretia časť Štúdium v doktorandskom študijnom programe) a Smernica k doktorandskému štúdiu na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.</i> <i>Každá časť štátnej skúšky sa hodnotí samostatne. Jednotlivé časti štátnej skúšky sa hodnotia klasifikačnými stupňami A až FX. Celkové hodnotenie štátnej skúšky sa vypočíta z priemeru známok jednotlivých predmetov štátnej skúšky a známky z obhajoby záverečnej práce. Hodnotenie: A: 1,00 – 1,24, B: 1,25 – 1,74, C: 1,75 – 2,24, D: 2,25 – 2,74, E: 2,75 – 3,00, FX: 3,01 – a vyššie.</i> Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:	

- 20 kreditov = 600 hod. (samostatná výskumná práca a príprava vedeckého výstupu – písomnej práce)

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti: študent preukáže poznatky o základných teoretických smeroch výskumu slovenského jazyka a literatúry; je ich schopný analyzovať a využiť pri vlastnom výskumnom probléme;

Získané zručnosti: je schopný na svoj výskumný problém aplikovať základné metódy jazykovedného a literárnovedného výskumu;

Získané kompetentnosti: ovláda vedecký metajazyk vrátane jazykovednej a literárnovednej terminológie a dokáže ich adekvátne aplikovať na svoj výskumný problém; dokáže o vedeckej problematike diskutovať s využitím racionálnej a vecne podloženej argumentácie.

Stručná osnova predmetu:

Písomnú prácu k dizertačnej skúške tvorí
prehľad súčasného stavu poznatkovo danej témy,
vlastný teoretický prínos doktoranda,
analýza metodického prístupu riešenia danej problematiky
a projekt dizertačnej práce.

Odporúčaná literatúra:

Podľa literatúry určenej individuálnym študijným plánom doktoranda.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
50 %	50 %				

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/SYSFUL/22</i>	Názov predmetu: Súčasný slovenský jazyk a literatúra (profilový predmet)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednášok/5 hodín seminárov za semester/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>10</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu – analýzu vybraného jazykového javu konkrétnej jazykovej roviny alebo literárnovedného problému týkajúceho sa slovenskej literatúry po roku 1989. V priebehu skúškového obdobia bude realizované kolokvium venované vybraným problémom súčasného slovenského jazyka a literatúry.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a kolokvia.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 10 kreditov = 300 hod. - výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod. - samostatná príprava na semináre a záverečné kolokvium: 120 hod. - samostatná práca – vypracovanie seminárnej práce: 85 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 85 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent/ka predmetu ovláda vzťahy medzi jednotkami jazykového systému, objasní vývinové tendencie v súčasnej slovenčine, má znalosti o slovenskej literatúre po roku 1989.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent/ka predmetu konkretizuje komunikačné funkcie jazykových jednotiek v texte, dokáže aplikovať poznatky zo štruktúrneho aj kognitívneho, sociálneho, antropologického a</i>	

pragmaticko-funkčného chápania súčasného slovenského jazyka na súčasnú jazykovú situáciu; aplikuje poznatky o súčasnom slovenskom jazyku v analýze umeleckého textu z obdobia po roku 1989.
Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu samostatne využíva a aplikuje nadobudnuté vedomosti o súčasnom slovenskom jazyku a literatúre na riešenie praktických úloh spojených s predmetom výskumu dizertačnej práce.

Stručná osnova predmetu:

A.

Členenie jazykového systému, jazykové roviny, lingvistické disciplíny, vzťah výrazovej a významovej roviny v jazykovej komunikácii.

Kategorizácia v jazyku. Kategorizácia a prototypová teória. Kontinuum na osi gramatika verzus lexikón. Deskripcia a explanácia pri opise gramatického systému. Pojmy úzus, systémovosť, frekvencia, gramatickosť vo svetle korpusových bádání; frekvencia a gramatickosť v morfológickom systéme slovenčiny.

Synchrónno-diachrónne dimenzie v gramatickom systéme jazyka a procesy gramatikalizácie.

Diferenčná analýza vetnočlenskej a valenčnej syntaxe. Usage-based teória v syntaxi. Teória výpovede a pragmatická syntax.

Teória lexikálnej motivácie. Dynamika lexikálnych makro- a mikrosystémov.

Interaktívna štylistika. Výrazová koncepcia štýlu – teoretické vymedzenie a praktická aplikácia.

Komunikačná pragmatika. Teória rečových aktov, výpovedných aktov, komunikačných funkcií.

B.

Vývinové aspekty slovenskej literatúry po roku 1989, tendencie, smery, skupiny.

Vybrané problémy slovenskej prózy po roku 1989.

Vybrané problémy slovenskej poézie po roku 1989.

Hybridizácia v slovenskej literatúre po roku 1989 (lyrizácia epiky a epizácia lyriky, hybridné žánry – dokuromán, literarizovaná autobiografia, prienik postupov žánrovej literatúry do umeleckého textu a i.).

Medzi umením a gýčom (popkultúra, žánrová literatúra, tzv. literatúra stredy atď.).

K otázkam hodnotenia súčasnej slovenskej literatúry.

Diferenciácia slovenskej literatúry po roku 1989 a po roku 2000.

Odporúčaná literatúra:

BARBORÍK, V., 2014. Vývin slovenskej prózy po roku 1989. Dostupné z:

DOLNÍK, J. – ŽIGO, P. – MLACEK, J., 2003. Princípy jazyka. Bratislava: Stimul.

DOLNÍK, J., 2003. Lexikológia. Bratislava: Univerzita Komenského.

DOLNÍK, J., 2010. Jazyk, človek, kultúra. Bratislava: Kalligram.

DOLNÍK, J., 2012. Sila jazyka. Bratislava: Kalligram.

DOLNÍK, J., 2021. Jazyk v sociálnej praxi. Bratislava: VEDA.

DOLNÍK, J., ed., 2010. Morfológické aspekty súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda.

Encyklopedický slovník češtiny online. Dostupné na: <https://www.czechency.org/>

GAVURA, J., 2010. Lyrické iluminácie. Prešov: Slniečkovo.

HOCHÉL, I. – ČÚZY, L. – KÁKOŠOVÁ, Z., 2007. Slovenská literatúra po roku 1989. Bratislava: Literárne informačné centrum.

HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. a kol., 1989. Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda.

HOSTOVÁ, I., 2014. Medzi entropiou a víziou. Fintice: FACE.

HRABČÁKOVÁ, K., 2021. Semiopoetický aspekt básnickej identity. K problematike femininnosti v súčasnej slovenskej poézii. Fintice: FACE.

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/17307/situacia-sucasnej-slovenskej-literatury-1->

MARČOK, V. a kol., 2004. Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislava: Literárne informačné centrum.

https://fphil.uniba.sk/uploads/media/Barborik_Proza_po_r_1989.pdf

https://www.fedu.uniba.sk/fileadmin/pdf/Sucasti/Katedry/KSJL/publikacie/Srank_Kapitoly.pdf.

- CHROBÁKOVÁ REPAR, S., 2020. *Diagnóza L*. Bratislava: Fraktál, o. z.
- IVANOVÁ, M. a kol., 2014. *Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe*. Prešov: Filozofická fakulta prešovskej univerzity v Prešove.
- IVANOVÁ, M., 2016. *Syntax slovenského jazyka*. 2. upr. a dopl. vydanie. Prešov: Vydavateľstvo PU.
- JUHÁSOVÁ, J., 2016. *Od symbolu k latencii*. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo KU.
- JUHÁSOVÁ, J., 2018. *Litanická forma od avantgardy po súčasnosť*. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo KU.
- KAČALA, J., 1998. *Syntaktický systém jazyka*. Pezinok: Formát.
- KESSELOVÁ, J. a kol., 2013. *Spojky a spájacie prostriedky v slovenčine*. Bratislava: Veda.
- KESSELOVÁ, J. a kol., 2019. *Personálna a sociálna deixa v slovenčine*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- KESSELOVÁ, J., 2003. *Morfológia v komunikácii detí*. Prešov: Vydavateľstvo Anna Nagyová.
- KRČMÉRYOVÁ, E. 2008. *Poznámky k prozaickej (de)generácii*. Pohľad na slovenskú mladú prózu 90. rokov. Bratislava: Stimul.
- KRŠÁKOVÁ, D., 2005. *Situácia súčasnej slovenskej literatúry (1990 – 2004)*. Dostupné z:
- MILČÁK, M., 2008. *O nezrozumiteľnosti básnického textu*. Levoča: Modrý Peter.
- MISTRÍK, J., 2021. *Štylistika*. 4. vyd. Bratislava: SPN.
- MISTRÍK, J., ed., 1993. *Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Obzor.
- MITKA, Marek: *Fragmentárnosť a tragično v slovanskej próze po roku 1989*. Krakov: Scriptum, 2013.
- OLOŠTIAK, M., 2011. *Aspekty teórie lexikálnej motivácie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A., 2018. *Interakčná štylistika*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
- PARILÁKOVÁ, E., 2008. *Pole, strom, kríž... a monitor*. Nitra: UKF.
- PASSIA, Radoslav: *Na hranici (Slovenská literatúra a východokarpatský hraničný areál)*. Levoča: Modrý Peter, 2014.
- PLESNÍK, Ľ. a kol., 2011. *Tezaurus estetických výrazových kvalít*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie.
- SLANČOVÁ, D., 2019. *Socioštylistika ako súčasť interaktívnej štylistiky – návraty a perspektívy*. In: *Jazykovedný časopis*. Roč. 70, č. 3, s. 607-626.
- REBRO, D., 2011. *Ženy píšu Poéziu, muži tiež*. Bratislava: Literárne informačné centrum,
- RÉDEY, Z., 2001. *Výrazové tendencie súčasnej slovenskej lyriky*. Interpretáčné štúdie. Nitra: UKF v Nitre – Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie.
- RÉDEY, Z., 2007. *Súčasná slovenská próza v kontexte civilizačno-kultúrnych premien*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa.
- SABOL, J., SOUČKOVÁ, M., eds., 2004. *K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry 90. rokov 20. storočia*. Prešov: Náuka.
- SLANČOVÁ, D. – SLANČOVÁ, T., 2014. *Reč pohybu, autority a súdržnosti*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu.
- SLANČOVÁ, D., ed., 2018. *Desať štúdií o detskej reči*. Bratislava, Prešov: Veda, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- SOKOLOVÁ, M. – ŽIGO, P., 2014. *Verbálne kategórie aspekt a temous v slovenčine*. Bratislava: Veda.
- SOKOLOVÁ, M., 2007. *Nový deklinačný systém slovenských substantív*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- SOUČKOVÁ, M., 2009. *P[r]ózy po roku 1989*. Bratislava: Ars Poetica.
- SOUČKOVÁ, M., 2021. *P[r]ózy po roku 2000*. Fintice: FACE.
- ŠAFRANOVÁ, L. – GAVURA, J. – SOMOLAYOVÁ, Ľ. – ŠRANK, J., 2013. *K funkcii subjektu v slovenskej poézii ženských autoriek (tzv. textovej generácie)*. Prešov: FF PU.
- ŠIMKOVÁ, M., zost., 2003. *Tradícia a perspektívy gramatického výskumu na Slovensku*. Bratislava: Veda.
- ŠRANK, J., 2013. *Individualizovaná literatúra*. Bratislava: Cathedra.
- ŠRANK, J., 2013. *Kapitoly k súčasnej slovenskej literatúre*. Bratislava: Vl. nákl. Dostupné z:

TARANENKOVÁ, I. 2009. *Premeny poetík? (Niekoľko poznámok k reflexii slovenskej literatúry po roku 1989)*. In: *Slovenská literatúra*. Roč. 56, 2009, č. 4. Dostupné z: <http://www.jetotak.sk/autonomna-zona/slovenska-literatura-po-roku-1989>

Zborníky TOP 5. Eds.: M. Součková, J. Gavura, R. Kitta a L. Šafranová. Prešov: FACE, od roku 2012.

Zborníky K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 1989, neskôr po roku 2000 I – V. Ed. M. Součková. Prešov: FF PU, od roku 2006.

Zborníky Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry. Ed. Ľ. Somolayová. Bratislava: Ars Poetica, od roku 2007.

ŽILKA, T., 2015. *Od intertextuality k intermedialite*. Nitra: UKF v Nitre – Fakulta stredoeurópskych štúdií.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, český

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3/1

A	B	C	D	E	FX
67 %					33 %

Vyučujúci:

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.
 prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.
 prof. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.
 prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.
 prof. Mgr. Martina Ivanová, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Fakulta humanitných a prírodných vied</i>	
Kód predmetu: <i>2PGD/ZVSPD/15</i>	Názov predmetu: <i>Základy vysokoškolskej pedagogiky</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>Povinný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>13 hodín prednášok/13 hodín seminárov za semester</i>	
Počet kreditov: <i>5</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>1. rok 1. semester</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>skúška</i> <i>V priebehu semestra získa doktorand:</i> <i>max. 15 bodov za aktívnu účasť na všetkých vyučovacích hodinách,</i> <i>max. 20 bodov za písomné spracovanie vybranej problematiky v tematických okruhoch určených pre dištančnú metódu štúdia (približne 5 strán),</i> <i>max. 65 bodov za vypracovanie záverečnej práce a jej kolokviálnu obhajobu.</i> <i>Kredity budú udelené na základe splnenia všetkých uvedených požiadaviek podľa klasifikačnej stupnice A, B, C, D, E, FX – aktuálneho Študijného poriadku PU v Prešove.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Doktorandi nadobudnú základný teoretický rozhľad v pedagogickej, sociálnej a psychologickej i legislatívnej problematike edukácie na vysokej škole. Tento základ, t.j. porozumenie základným pedagogickým a psychologickým poznatkom bude tvoriť východiská začínajúcich učiteľov tak, aby mohli rozvíjať svoje didaktické spôsobilosti a ich adekvátnu aplikáciu vo výučbu predmetov v špecializácii. Samostatná práca, nácviky a následné overovanie ich kvality rozvinú u doktorandov ich pedagogické, sociálno-psychologické, komunikačné, sebahodnotiace a manažérsko-riadiace kompetencie pre vyučovanie na vysokej škole – v najvšeobecnejšej rovine.</i> <i>Absolvent predmetu dokáže:</i> <i>- Samostatne a komplexne popísať systém vysokoškolskej pedagogiky, na základe analyticko-syntetických myšlienkových postupov, komparovať modely prípravy učiteľov v medzinárodnom kontexte a v širokých väzbách pochopiť spoločenskú funkciu vysokých škôl.</i> <i>- Samostatne a komplexne charakterizovať systém didaktiky VŠ, zdôvodniť potrebu didaktiky pre vyučovaciu prax na VŠ a analyzovať základné problémy didaktiky VŠ.</i> <i>- Komplexne definovať formy a metódy výučby na VŠ, analyzovať ich špecifiká a zhodnotiť význam ich využitia z hľadiska edukačných cieľov.</i> <i>- Komplexne, vo vzájomných súvislostiach a prepojenosti definovať základné pojmy súvisiace s kategóriou cieľa (edukačný cieľ, kompetencie, taxonómie cieľov, konzistentnosť, merateľnosť cieľa a pod.), zhodnotiť význam formulovania cieľov, najmä s ohľadom na ich diagnostickú</i>	

funkciu, na základe didaktickej analýzy navrhnuť komplex edukačných cieľov pre konkrétny vyučovací predmet, aplikovať zásady formulácie špecifického edukačného cieľa pri stanovení cieľa na konkrétnu edukačnú jednotku.

- *Charakterizovať didaktický cyklus, kriticky zhodnotiť význam jednotlivých fáz didaktického cyklu, zdôvodniť postup pri spracovaní prípravy na vyučovaciu hodinu, navrhnuť projekt vlastnej vyučovacej jednotky na zvolenú tému, analyzovať a zhodnotiť význam kontroly a hodnotenia vyučovacieho procesu.*
- *Projektovať, realizovať a na báze reflexie a sebareflexie kriticky zhodnotiť pozitíva a negatíva vlastnej vyučovacej činnosti (sebahodnotenie v rámci uskutočneného výstupu – realizácie seminára na VŠ vo vzťahu k projektovaniu vyučovacej jednotky, jej realizácie z didaktického hľadiska, ale aj z hľadiska pedagogickej interakcie, komunikácie a rétoriky) i vyučovacej činnosti kolegov – doktorandov.*
- *Analyzovať psychologickú podmienenosť vysokoškolskej edukácie, poznať v poznávacích a osobnostných špecifikách vek adolescencie a rannej dospelosti, a psychologicky zdôvodnené špecifická vyučovacieho procesu na vysokej škole s dôrazom na aktivitu študujúceho jedinca.*
- *Navrhnuť komplexné riešenia naznačených pedagogicko-psychologických problémov a iniciovať ich diskusiu v rámci skupiny.*
- *Analyzovať a zhodnotiť legislatívne podmienky vysokoškolskej edukácie a navrhnuť komplexné riešenia naznačených problémov.*
- *Posúdiť osobnostné, ale aj širšie spoločenské dopady výsledkov edukácie založenej na inovatívnych metódach a formách edukácie.*
- *Uvedomiť si existenciu vysokoškolských učiteľov ako špecifickú sociálnu skupinu, jej etické normy, výchovné úlohy. Argumentovať a vedieť obhájiť svoje stanoviská pred akademickou verejnosťou.*

Stručná osnova predmetu:

1. Úvod do vysokoškolskej pedagogiky.

Predmet, ciele úlohy VŠP, stratégie vysokoškolského vzdelávania, v medzinárodnom a národnom porovnaní, modely prípravy učiteľov (dištančná metóda).

2. Didaktika vysokoškolskej pedagogiky.

Profesný štandard učiteľa VŠ, kompetencie a spôsobilosti, etika vysokoškolského učiteľa.

Formy a metódy výučby na vysokej škole: prednášky, semináre, cvičenia, preverovanie a hodnotenie, praxe, prezentácie, demonštrácie.

Samostatná práca študentov, aktivizujúce metódy vo vysokoškolskej výučbe, dištančné e-learningové vzdelávanie, skupinová, kooperatívna výučba, projektové metódy, Manažment vysokej školy – vysoká škola ako inštitúcia.

3. Psychologické otázky edukácie na vysokej škole.

Základy psychológie učenia a vyučovania na VŠ.

Psychologická charakteristika adolescencie prechod zo strednej školy na vysokú, socializácia, adaptácia, štýly učenia sa.

Osobnosť učiteľa VŠ – výchovné a vyučovacie štýly, tvorivosť učiteľa VŠ, etika v práci učiteľa VŠ.

Psychologické princípy pedagogickej a sociálnej komunikácie. Kultúra hovoreného slova. Rétorika. Riešenie náročných životných situácií, základy psychohygieny.

4. Vedecko-výskumná činnosť na VŠ s orientáciou na pedagogickú problematiku. Výskumné metódy v pedagogickom kvantitatívnom a kvalitatívnom dizajne.

5. Základy legislatívy VŠ, autorský zákon, smernice a normy pre VŠ vzdelávanie, granty, tvorba projektov (dištančná metóda).

6. Tréning pedagogických spôsobilostí (so zameraním na didakticky správne stvárnenie prednášky, seminára/cvičenia, pedagogickú komunikáciu, rétoriku a kultúru hovoreného slova), reflexia a sebareflexia v rámci seminárov.

Odporúčaná literatúra:

BEDNAŘÍKOVÁ, I., *Profesionalismus a kvalita vysokoškolské výuky*. In: *Technológia vzdelávania*, roč. XVII., 2009, č. 9, s. 11-17.

BEDNAŘÍKOVÁ, I., 2013. *Tutor a jeho role v distančním vzdělávání a v e-learningu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3795-8.

Boloňský proces. Vytváření Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání [online]. [cit. 2009-07-28]. Dostupné z: <http://www.bologna.msmt.cz/>.

CIPRO, M., 1981. *Idea vysoké školy*. Praha: UK, 1981.

KOSTURKOVÁ, M., 2021. *Konceptualizácia kritického myslenia : so zameraním na pregraduálnu prípravu v odbore učiteľstvo*. Bratislava: Wolters Kluwer SR. ISBN 978-80-571-0342-4.

MAREŠ, J., 1990. *Učitel, jeho osobnost a příprava*. Praha: NEMES a ÚÚPPP, 1990.

MAREŠ, J., 2008. *Emoce studentů a učitelů při e-learningu*. In: *Sborník příspěvků z konference a soutěže eLearning 2008*. Hradec Králové: Gaudeamus. s. 12-22. ISBN 978-80-7041-143-8.

PASTERÁKOVÁ, L., 2015. *Psychológia výchovy*. Brno: Tribun EU. ISBN 978-80-263-0952-9.

PASTERÁKOVÁ, L., 2020. *Výchovné a vzdělávací metody ve světě edukace. Týn nad Vltavou: Nová Forma*. ISBN 978-80-7612-222-2.

ROHLÍKOVÁ, L. a J. VEJVODOVÁ, 2012. *Vyučovací metody na vysoké škole*. Praha: Grada. 281 s. ISBN 978-80-247-4152-9.

SLAVÍK, M a kol., 2012. *Vysokoškolská pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4054-6

VAŠUTOVÁ, J., *Paradigma akademické kultury*. In: *AULA*, roč. 17, 2009, č. 1, s. 38-45.

VAŠUTOVÁ, J., 2004. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-082-4.

VAŠUTOVÁ, J., 2002. *Strategie výuky ve vysokoškolském vzdělávání*. Praha: UK, Pedagogická fakulta. ISBN 80-7290-100-1.

VAŠUTOVÁ, J., 1999. *Vybrané otázky vysokoškolské pedagogiky pro vzdělavatele učitelů*. Praha: UK, Ústav výzkumu a rozvoje školství. ISBN 80-86039-97-8.

VOGEL, V., 2009. *Jak se učí učitelé?* Praha: Fraus. ISBN 978-80-7238-851-6

Časopisy: *Academia, Aula, Alma Mater*

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 221

A	B	C	D	E	FX
66 %	22 %	6 %			6 %

Vyučujúci: prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA.

Dátum poslednej zmeny: december 2021

Schválil: prof. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/AJAZD/22</i>	Názov predmetu: <i>Areálová jazykoveda a dialektológia</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednášok/5 hodín seminárov za semester/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>8</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu – prepis a analýzu nárečovej výpovede informátora získanej v teréne, zaznamenatej formou priameho kontaktu.</i> <i>V priebehu skúškového obdobia bude realizované kolokvium venované vybraným problémom dialektologického výskumu.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a kolokvia.</i> Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: – 8 kreditov = 240 hod. – výučba predmetu: 5 hodín prednáška / 5 hodín seminár = 10 hod. – príprava na priamu výučbu: 100 hod. – samostatné štúdium odbornej literatúry a príprava vlastného prezentačného bloku: 130 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent predmetu ovláda základné i nadstavbové terminologické inštrumentárium, dokáže zadefinovať a vlastnými slovami interpretovať základné pojmy z oblasti dialektológie. Charakterizovať jednotlivé makroareály (západoslovenský, stredoslovenský a východoslovenský) na základe praslovanských reziduálnych javov západoslovanského a nezápadoslovanského pôvodu. Identifikuje jednotlivé slovenské nárečia z fonologického,</i>	

morfologického a lexikálneho hľadiska a lokalizuje ich v rámci územia Slovenska. Absolvent predmetu pozná dejiny slovenskej dialektológie v nadväznosti na rozvoj svetovej lingvistickej geografie.

Získané zručnosti: Absolvent predmetu využíva informácie z odbornej literatúry na riešenie praktických úloh v odbore, resp. v nadväznosti na svoju vedeckú prácu. Dokáže vyhľadávať a zbierať v teréne dialektologický materiál a následne ho zaznamenať a analyzovať.

Získané kompetencie: Absolvent predmetu si uvedomuje a vyhodnocuje nárečové aspekty jazyka a ich dosah na súčasný stav slovenského jazyka. Identifikuje a vyhodnocuje tieto javy z hľadiska kultúrneho, sociálneho, historického. Dokáže analyzovať jazykové chyby z hľadiska jazykovej kultúry.

Stručná osnova predmetu:

Dialektológia ako vedná disciplína.

Predmet dialektologického výskumu.

Metódy dialektologického výskumu. Zbieranie nárečového materiálu a zápis nárečových textov.

Rozvoj slovenských nárečí a ich diferenciacia.

Slovenské nárečia a spisovný jazyk.

Dejiny slovenskej dialektológie.

Výskum slovenských nárečí v zahraničí: Maďarsko, Srbsko, Chorvátsko. Výskum slovenských nárečí v zahraničí: Rumunsko, Bulharsko, Ukrajina a Rakúsko. Výskum slovenských nárečí v USA.

Hraničné nárečové areály: slovensko-poľské jazykové pomedzie – goralské nárečia na Slovensku.

Hraničné nárečové areály: slovensko-ukrajinské a ukrajinsko-slovenské jazykové pomedzie – rusínsky jazyk na Slovensku.

Vývin a štruktúra slovenskej zásoby slovenských nárečí.

Západoslovenské nárečia.

Stredoslovenské nárečia.

Východoslovenské nárečia.

Odporúčaná literatúra:

Atlas slovenského jazyka I – IV, 1968 – 1984. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.

CZAMBEL, S., 1906. Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov. Turčiansky Sv. Martin.

GAVUROVÁ, M., 2021. Dialekt ako výraz identity. Fintice: FACE.

KRAJČOVIČ, R., 1979. Textová príručka k dejinám slovenského jazyka. Bratislava: SPN.

KRAJČOVIČ, R., 1988. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. Bratislava: SPN.

LIŠKA, J., 1944. K otázke pôvodu východoslovenských nárečí. Turčiansky Svätý Martin: Matica slovenská.

MÚCSKOVÁ, G., MUŽIKOVÁ, K. a V. WAMBACH, 2012. Praktická dialektológia. (Vysokoškolská príručka na nárečovú interpretáciu). Wien: Facultas Verlags & Buchhandels AG Wien.

ONDRUS, P., 1961. Prehľad slovenskej dialektológie. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo.

RIPKA, I., Urbanizácia dialektu, 2000. In: S. Ondrejovič (ed.): Sociolinguistica Slovaca. 5. Mesto a jeho jazyk. Bratislava: Veda, s. 87-93.

RIPKA, I., 1996. Ďalšie smerovanie teritoriálne zameraných výskumov. In: S. Ondrejovič (ed.): Sociolingvistika a areálová lingvistika. Sociolinguistica Slovaca 2. Bratislava: Veda, s. 18-24.

RIPKA, Ivor: Dialektika dialektológie. (Referát na medzinárodnej konferencii Nárečia a národný jazyk, Slovník slovenských nárečí. 1. A – K, 1994. Bratislava: Veda.

Slovník slovenských nárečí. 2. L – P (povzchádzať), 2006. Bratislava: Veda.

ŠTOLC, J., 1961. Zapisovanie nárečových prejavov. Bratislava: SAV.

ŠTOLC, J., 1967. O vzťahu nárečí a spisovného jazyka. In: J. Ružička (ed.): Kultúra spisovnej slovenčiny. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, s. 29-33.

ŠTOLC, J., 1994. Slovenská dialektológia. Bratislava: Veda.

TÓBIK, Š., 1965. Východoslovenské nárečia (Úvod do ich ďalšieho výskumu). In: I. Sedlák (ed.): Nové obzory. 7. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo, s. 235-268.

ŽIGO, P., 2011. Historická a areálová lingvistika. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci:

doc. PhDr. Peter Karpinský, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/AOVSJ/22</i>	Názov predmetu: Aktuálne otázky výskumu slovenského jazyka a slovenskej literatúry (profilový predmet)
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> Druh výučby: <i>seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>10 hodín za semester/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>8</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet sa končí priebežným hodnotením.</i> <i>Účasť na seminári:</i> • <i>prezentáciou časti vlastného výskumu podľa individuálneho študijného plánu (napr. pred vystúpením na konferencii);</i> • <i>aktívnou diskusiou na tému seminára, ktorá vychádza z prezentácie výskumu kolegu – študenta doktorandského štúdia programu slovenský jazyk, príp. z prezentácie najnovších publikácií v oblasti výskumu slovenského jazyka alebo slovenskej literatúry.</i> <i>Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 % bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia prezentácie a kolokviálnej diskusie.</i>	
Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: - <i>8 kreditov = 240 hod.</i> - <i>výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod.</i> - <i>samostatná príprava na semináre a ústnu skúšku: 100 hod.</i> - <i>samostatná práca – vypracovanie semestrálnej práce: 70 hod.</i> - <i>samostatné štúdium odbornej literatúry: 60 hod.</i> <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: <i>Predmet má podobu tzv. doktorandského seminára. Jeho úlohou je zapojiť všetkých študentov študijného programu 3. stupňa slovenský jazyk a literatúra bez ohľadu na tému, ktorú skúmajú, resp. na ročník štúdia do vytvárania slovakistickej výskumnej komunity.</i>	

Získané vedomosti: Absolvent/ka predmetu ovláda zásady tvorby obsahovej a formálnej stránky písomnej, ústnej aj elektronickej prezentácie výsledkov svojho výskumu daného individuálnym študijným plánom.

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu využíva informácie z odbornej literatúry na riešenie praktických úloh vo svojom výskume, t. j. aplikuje teoretické východiská na konkrétny problém (umelecký text, lingvistický jav a pod.). Vie preukázať nadobudnuté vedomosti tvorbou prezentácie výsledkov výskumu a recenzovaním najnovších publikácií z oblasti slovenského, ale aj širšie zameraného lingvistického a literárnovedného výskumu, prípadne recenzovaním najnovšej slovenskej literatúry.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu samostatne získava nové poznatky, aktívne rozširuje svoje vedomosti a formuluje informácie o postupe a výsledkoch riešenia úloh. Komunikuje a diskutuje o odborných názoroch, identifikuje a zhodnocuje ďalšie súvislosti alebo problémy vopred určenej témy z oblasti lingvistického a literárnovedného výskumu.

Stručná osnova predmetu:

Vopred pripravená písomná prezentácia výsledkov výskumu daného individuálnym študijným plánom doktoranda/doktorandky.

Recenzia vybraného diela z najnovšej slovakistickej, príp. širšie zameranej lingvistickej alebo literárnovednej produkcie.

Komentovaná elektronická prezentácia výsledkov výskumu daného individuálnym študijným plánom doktoranda/doktorandky.

Diskusia k vopred stanovenej téme z aktuálneho slovakistického lingvistického alebo literárnovedného výskumu.

Odporúčaná literatúra:

BARBORÍK, V., 2014. Vývin slovenskej prózy po roku 1989. Dostupné z:

DOLNÍK, J. – ŽIGO, P. – MLACEK, J., 2003. Princípy jazyka. Bratislava: Stimul.

DOLNÍK, J., 2003. Lexikológia. Bratislava: Univerzita Komenského.

DOLNÍK, J., 2010. Jazyk, človek, kultúra. Bratislava: Kalligram.

DOLNÍK, J., 2012. Sila jazyka. Bratislava: Kalligram.

DOLNÍK, J., 2021. Jazyk v sociálnej praxi. Bratislava: VEDA.

DOLNÍK, J., ed., 2010. Morfológické aspekty súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda.

Encyklopedický slovník češtiny online. Dostupné na: <https://www.czechency.org/>

GAVURA, J., 2010. Lyrické iluminácie. Prešov: Slniečkovo.

HOCHÉL, I. – ČÚZY, L. – KÁKOŠOVÁ, Z., 2007. Slovenská literatúra po roku 1989. Bratislava: Literárne informačné centrum.

HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. a kol., 1989. Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Bratislava: Veda.

HOSTOVÁ, I., 2014. Medzi entropiou a víziou. Fintice: FACE.

HRABČÁKOVÁ, K., 2021. Semiopoetický aspekt básnickej identity. K problematike femininnosti v súčasnej slovenskej poézii. Fintice: FACE.

<http://www.iliteratura.cz/Clanek/17307/situacia-sucasnej-slovenskej-literatury-1->

MARČOK, V. a kol., 2004. Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislava: Literárne informačné centrum.

https://fphil.uniba.sk/uploads/media/Barborik_Proza_po_r_1989.pdf

https://www.fedu.uniba.sk/fileadmin/pdf/Sucasti/Katedry/KSJL/publikacie/Srank_Kapitoly.pdf.

CHROBÁKOVÁ REPAR, S., 2020. Diagnóza L. Bratislava: Fraktál, o. z.

IVANOVÁ, M. a kol., 2014. Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe. Prešov: Filozofická fakulta prešovskej univerzity v Prešove.

IVANOVÁ, M., 2016. Syntax slovenského jazyka. 2. upr. a dopl. vydanie. Prešov: Vydavateľstvo PU.

JUHÁSOVÁ, J., 2016. Od symbolu k latencii. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo KU.

JUHÁSOVÁ, J., 2018. Litanická forma od avantgardy po súčasnosť. Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo KU.

KAČALA, J., 1998. Syntaktický systém jazyka. Pezinok: Formát.

- KESSELOVÁ, J. a kol., 2013. *Spojky a spájacie prostriedky v slovenčine*. Bratislava: Veda.
- KESSELOVÁ, J. a kol., 2019. *Personálna a sociálna deiza v slovenčine*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- KESSELOVÁ, J., 2003. *Morfológia v komunikácii detí*. Prešov: Vydavateľstvo Anna Nagiová.
- KRČMÉRYOVÁ, E. 2008. *Poznámky k prozaickej (de)generácii. Pohľad na slovenskú mladú prózu 90. rokov*. Bratislava: Stimul.
- KRŠÁKOVÁ, D., 2005. *Situácia súčasnej slovenskej literatúry (1990 – 2004)*. Dostupné z:
- MILČÁK, M., 2008. *O nezrozumiteľnosti básnického textu*. Levoča: Modrý Peter.
- MISTRÍK, J., 2021. *Štylistika*. 4. vyd. Bratislava: SPN.
- MISTRÍK, J., ed., 1993. *Encyklopédia jazykovedy*. Bratislava: Obzor.
- MITKA, Marek: *Fragmentárnosť a tragično v slovanskej próze po roku 1989*. Krakov: Scriptum, 2013.
- OLOŠTIK, M., 2011. *Aspekty teórie lexikálnej motivácie*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A., 2018. *Interakčná štylistika*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave.
- PARILÁKOVÁ, E., 2008. *Pole, strom, kríž... a monitor*. Nitra: UKF.
- PASSIA, Radoslav: *Na hranici (Slovenská literatúra a východokarpatský hraničný areál)*. Levoča: Modrý Peter, 2014.
- PLESNÍK, Ľ. a kol., 2011. *Tezaurus estetických výrazových kvalít*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie.
- SLANČOVÁ, D., 2019. *Socioštylistika ako súčasť interaktívnej štylistiky – návraty a perspektívy*. In: *Jazykovedný časopis*. Roč. 70, č. 3, s. 607-626.
- REBRO, D., 2011. *Ženy píšú Poéziu, muži tiež*. Bratislava: Literárne informačné centrum,
- RÉDEY, Z., 2001. *Výrazové tendencie súčasnej slovenskej lyriky. Interpretačné štúdie*. Nitra: UKF v Nitre – Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie.
- RÉDEY, Z., 2007. *Súčasná slovenská próza v kontexte civilizačno-kultúrnych premien*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa.
- SABOL, J., SOUČKOVÁ, M., eds., 2004. *K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry 90. rokov 20. storočia*. Prešov: Náuka.
- SLANČOVÁ, D. – SLANČOVÁ, T., 2014. *Reč pohybu, autority a súdržnosti*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu.
- SLANČOVÁ, D., ed., 2018. *Desať štúdií o detskej reči*. Bratislava, Prešov: Veda, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- SOKOLOVÁ, M. – ŽIGO, P., 2014. *Verbálne kategórie aspekt a temous v slovenčine*. Bratislava: Veda.
- SOKOLOVÁ, M., 2007. *Nový deklináčny systém slovenských substantív*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- SOUČKOVÁ, M., 2009. *P[r]ózy po roku 1989*. Bratislava: Ars Poetica.
- SOUČKOVÁ, M., 2021. *P[r]ózy po roku 2000*. Fintice: FACE.
- ŠAFRANOVÁ, L. – GAVURA, J. – SOMOLAYOVÁ, Ľ. – ŠRANK, J., 2013. *K funkcii subjektu v slovenskej poézii ženských autoriek (tzv. textovej generácie)*. Prešov: FF PU.
- ŠIMKOVÁ, M., zost., 2003. *Tradícia a perspektívy gramatického výskumu na Slovensku*. Bratislava: Veda.
- ŠRANK, J., 2013. *Individualizovaná literatúra*. Bratislava: Cathedra.
- ŠRANK, J., 2013. *Kapitoly k súčasnej slovenskej literatúre*. Bratislava: VI. nákl. Dostupné z:
- TARANENKOVÁ, I. 2009. *Premený poetík? (Niekoľko poznámok k reflexii slovenskej literatúry po roku 1989)*. In: *Slovenská literatúra*. Roč. 56, 2009, č. 4. Dostupné z: <http://www.jetotak.sk/autonomna-zona/slovenska-literatura-po-roku-1989>
- Zborníky TOP 5. Eds.: M. Součková, J. Gavura, R. Kitta a L. Šafranová. Prešov: FACE, od roku 2012. *Vademecum poetiky*. Nitra: UKF.
- Zborníky K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 1989, neskôr po roku 2000 I – V. Ed. M. Součková. Prešov: FF PU, od roku 2006.

Zborníky Literárnokritická reflexia slovenskej literatúry. Ed. Ľ. Somolayová. Bratislava: Ars Poetica, od roku 2007.

ŽILKA, T., 2015. Od intertextuality k intermedialite. Nitra: UKF v Nitre – Fakulta stredoeurópskych štúdií.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský, český*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 3

A	B	C	D	E	FX
75 %		25 %			

Uvádza sa percentuálny podiel hodnotených študentov, ktorí získali po zapísaní predmetu.

Vyučujúci:

prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

doc. Mgr. Ján Gavura, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1IFI/FCLDS/22</i>	Názov predmetu: <i>Filozofia človeka</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednáška/5 hodín seminár/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: 8	
Odporúčaný semester štúdia: 2. – 4. podľa IŠP	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Aktívna diskusia na prednáškach a seminároch, vychádzajúca z predchádzajúcej prípravy študenta. Na záver kurzu študent odovzdá semestrálnu prácu v rozsahu 7 strán, ktorá bude predmetom rozpravy v záverečnom kolokviu. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.</i> <i>Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce a kolokvia.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 8 kreditov = 240 hod. - výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod. - samostatná príprava na prednášky, semináre a kolokvium: 100 hod. - samostatná práca - vypracovanie semestrálnej práce: 70 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 60 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>Absolvent/ka predmetu pozná a vie vysvetliť základné dejinno-filozofické a systematicko-teoretické prístupy k problematike človeka.</i> Získané zručnosti: <i>Absolvent/ka predmetu sa orientuje vo filozofických prístupoch k problematike človeka.</i> Získané kompetencie: <i>Absolvent/ka predmetu používa filozoficko-antropologické prístupy v interdisciplinárnom jazykovednom a literárno-vednom výskume. Kriticky analyzuje prejavy teoretického i „každodenného“ antropologizmu vo vedomí súčasnej epochy.</i>	

Stručná osnova predmetu:

- Človek v centre záujmu antickej gréckej filozofie (od iónskej prírodnej filozofie k Protagorovmu výroku „Mierou všetkých vecí je človek“ – lat. „homo-mensura“).
- Obrat k vnútornému svetu človeka ako náboženskej bytosti v koncepcii Augustína Aurélia (Vyznania).
- Človek a ľudská prirodzenosť ako problém renesančnej filozofie. Sociálne utópie. (Erazmus Rotterdamský, Francesco Petrarca, Thomas More, Tommaso Campanella).
- Karteziánske „ego – cogito“ ako najistejšie zo všetkých poznání (R. Descartes – Princípy filozofie; Meditácie o prvej filozofii).
- Antropologické aspekty Rousseauovej filozofie.
- Immanuel Kant a antropologický obrat vo filozofii 19. storočia.
- Nietzscheho nadčlovek (Tak vrazil Zarathustra).
- S. Kierkegaard a tri sféry/štádiá existencie (estetické, etické, náboženské).
- Nemecká a francúzska existenciálna filozofia. Existencia človeka v hraničných situáciách (K. Jaspers). Heideggerove existenciály. Sartrov existencializmus ako humanizmus a človek ako projekt. Podoby absurdného života vo koncepcii Alberta Camusa.
- Koncepcie filozofickej antropológie (Cassirerov „Homo symbolicus“, Gehlenov koncept človeka ako nedostatkovitej bytosti, Buberov personalizmus).
- Reformulácie antropologickej otázky vo filozofii 2. polovice 20. st. – „smrť subjektu“ a „smrť človeka“. M. Blanchot. M. Foucault.
- Narativistické koncepcie identity človeka (P. Ricoeur).

Odporúčaná literatúra:

- AUGUSTÍNUS AURÉLIUS, 2006. Vyznání. Praha: Kalich.
- BLANCHOT, M., 2015. Temný Tomáš. Praha: Rubato.
- BUBER, M., 1997. Problém člověka. Praha: Kalich.
- BURKE, P., 1996. Italská renesance. Kultura a společnost v Itálii. Praha: Mladá fronta.
- CAMPANELLA, T., 2020. Slnecný štát. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.
- CAMUS, A., 1993. Mýtus o Sisyfovi. Pád. Caligula. Bratislava: Slovenský spisovateľ.
- CASSIRER, E., 1996. Filozofie symbolických forem. Praha: Oikymenh.
- CORETH, E., 1994. Co je člověk? Základy filozofické antropologie. Praha: Zvon.
- DESCARTES, R., 1986. Princípy filozofie. Bratislava: Pravda.
- DESCARTES, R., 2010. Meditace o první filozofii. Praha: Oikymenh.
- FOUCAULT, M.: Technológie seba samého. In: FOUCAULT, M.: Moc, subjekt, sexualita, Bratislava 2000, s. 186 – 214.
- GREASER, A., 2000. Řecká filozofie klasického období. Praha: Oikymenh.
- HEIDEGGER, M., 2006. O humanismu. Rychnov nad Kněžnou: Ježek.
- HEIDEGGER, M., 2008. Bytí a čas. Praha: Oikymenh.
- JANKE, W., 1995. Filozofie existence. Praha: Mladá fronta.
- JASPERS, K., 2016. Mezní situace. Praha: Oikymenh.
- KANT, I., 1996. Kritika praktického rozumu. Praha: Svoboda.
- KIRK, G. S. – RAVEN, J. E. – SCHOFIELD, M., 2004. Předsokratovští filosofové. Praha: Oikymenh.
- KIERKEGAARD, S., 2007. Bud' – alebo. Bratislava: Kalligram.
- KOUBA, P., 2006. Nietzsche. Filozofická interpretace. Praha: Oikymenh.
- KRISTELLER, P. O., 2007. Dodatek: Středověké předpoklady renesančního humanismu. In: P. O. KRISTELLER. Osm filosofů italské renesance. Praha: Vyšehrad, s. 145-162.
- KRISTELLER, P. O., 2007. Petrarca. In: P. O. KRISTELLER. Osm filosofů italské renesance. Praha: Vyšehrad, s. 15-30.
- KUNEŠ, J. a M. VRABEC, 2008. Člověk a jeho svět. Praha: Filozofický ústav AV ČR.
- MORE, Th., 2017. Utopia. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.
- NIETZSCHE, F., 1995. Tak pravil Zarathustra. Olomouc: Votobia.
- PECHAR, J., 1995. Být sám sebou. Praha: Hynek.
- PETRARCA, F., 2004. Mé tajemství. O tajném střetu mých myšlenek. Praha: Oikymenh.
- RICOEUR, P., 2016. O sobě samém jako o jiném. Praha: Oikymenh.

ROTTERDAMSKÝ, E., 2012. *Chvála bláznivosti*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov.

ROUSSEAU, J. J., 2002. *Emil alebo O výchove*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ROUSSEAU, J. J., 2010. *O spoločenskej zmluve*. Bratislava: Kalligram.

ROUSSEAU, J. J., 2017. *Vyznání*. Praha: Rybka Publishers.

RÖD, W., 2001. *Novověká filosofie I*. Praha: Oikymenh. (vybrané kapitoly).

RÖD, W., 2004. *Novověká filosofie II*. Praha: Oikymenh. (vybrané kapitoly).

SARTRE, J.-P., 1997. *Existencializmus je humanizmus*. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

SARTRE, J.-P., 2006. *Bytí a nicota*. Praha: Oikymenh.

SARTRE, J.-P., 2006. *Vědomí a existence*. Praha: Oikymenh.

SISÁKOVÁ, O. ed., 2007. *Reformulácie antropologickej otázky v súčasnej filozofii*. Prešov: FF PU.

SISÁKOVÁ, O., 2011. *Problém človeka v súčasnej filozofii*. Prešov: FF PU.

SOBOTKA, M., 2015. *Jean-Jacques Rousseau – od Rozpravy o pôvodu nerovnosti ke Společenské smlouvě*. Praha: Karolinum.

SOKOL, J., 1996. *Malá filosofie člověka. Slovník filosofických pojmů*. Praha: Vyšehrad.

SVOBODA, K., 1962. *Zlomky predsokratovských myslitelů*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

ŠIMEČKA, M., 1963. *Sociálne utópie a utopisti*. Bratislava: Smena.

ŠLOSIAR, J., 2002. *Od antropologizmu k filozofickej antropológii*. Bratislava: Iris.

ŠLOSIAR, J., 2008. *Filozofia človeka od voluntarizmu k existencializmu*. Bratislava: Alius.

THOMSON, G., 2004. *Descartes*. Bratislava: Albert Marenčin vydavateľstvo PT.

THURNHER, R. – RÖD, W. – SCHMIDINGER, H., 2009. *Filosofie 19. a 20. století III. Filosofie života a filosofie existence*. Praha: Oikymenh. (vybrané kapitoly).

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, český

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 2

A	B	C	D	E	FX
50 %	50 %				

Vyučujúci:

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

PhDr. Marcel Forgáč, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISJM/GETELIDie/22</i>	Názov predmetu: Genológia: teória literárnych druhov a žánrov
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška/seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednáška/5 hodín seminár/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: 8	
Odporúčaný semester štúdia: 2. – 4. podľa IŠP	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>V priebehu zvoleného semestra na absolvovanie predmetu sa študent zúčastní na prednáškach a seminároch, ktoré budú zamerané na rozvíjanie myslenia o smeroch, druhoch a žánroch. Na každú zo súčastí prednáškového a seminárneho cyklu sa študent pripraví z konkrétnej problematiky, ktorú má vedieť aplikovať na materiál umeleckého diela, a to na základe odporúčanej odbornej literatúry (komparatívna rozprava o riešení sledovaného podnetu v dostupnej literatúre). Podmienkou na úspešné vykonanie ústnej skúšky je aktívna účasť na prednáškach, seminároch a vypracovanie semestrálnej práce. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí študent získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia semestrálnej práce a ústnej odpovede.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 8 kreditov = 240 hod. - výučba predmetu: 5 hodín prednášok, 5 hodín seminárov za semester = 10 hod. - samostatná príprava na semináre a ústnu skúšku: 100 hod. - samostatná práca – vypracovanie semestrálnej práce: 70 hod. - samostatné štúdium odbornej literatúry: 60 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/ fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	

Výsledky vzdelávania: Doktorandi si obnovia a prehľadujú poznatky z magisterského štúdia, z problematiky literárnej vedy a genologickej štylistiky. Tento predmet sa stáva ťažiskový pri hĺbkovom štúdiu teórie literatúry v jej dotyku s dejinami literárnych druhov a žánrov ako formy na vyjadrenie jedinečného umeleckého artefaktu. Zvolená metóda práce s umeleckým textom, s jeho genologickou charakteristikou a špecifickosťou, prípadne v komparácii s inými textami zo slovenskej či svetovej literatúry, vedie tiež k poetologickým a axiologickým charakteristikám.

Získané vedomosti: Absolvent/ka predmetu vie pomenovať základné techniky a prístupy ku genológii, a to v jej synchrónnom i diachrónnom rámci. Ovláda terminologické inštrumentárium teórie literárnych druhov a žánrov.

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu komparuje odlišné spôsoby tvarovania literárnych druhov či žánrov, aktívne pracuje s terminológiou, genologickou sémantikou.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu systematicky pracuje s druhom, žánrom či útvarmi, a to v priamej väzbe na svoje vedecké a študijné potreby (predovšetkým na tému dizertačnej práce, okruhy vedeckého výskumu a ich zverejňovanie v odbornej tlači, prezentácie na konferenciách atď.)

Stručná osnova predmetu:

Tvarovanie umeleckého diela.

Predmet, štruktúra a morfológické možnosti druhov a žánrov.

Genologické aspekty a problémy epiky.

Genologické aspekty a problémy lyriky.

Genologické aspekty a problémy drámy.

Genológia vo výskume literárnej vedy a štylistiky.

Historické zvláštnosti literárnych druhov.

Vývinové kontexty žánrov.

Druhový synkretizmus v slovenskej a svetovej literatúre.

Žánrový synkretizmus v slovenskej a svetovej literatúre.

Hybridizácia v súčasnej literatúre.

Intermedialita v genologickom kontexte.

Odporúčaná literatúra:

BACHTIN, M. M., 1973. Problémy poetiky románu. Bratislava: Slovenský spisovateľ. BOILEAU, N.,

1970. Básnické umenie. Bratislava: Tatran.

COMPAIGNON, A, 2009. Démon teorie. Brno: Host.

CORBINEAU-HOFFMANNOVÁ, A., 2008. Úvod do komparatistiky. Praha: Nakladatelství Akropolis.

ČERVENKA, M., 1992. Významová výstavba literárního díla. Praha: Karolinum.

ČERVENKA, M., 2003. Fikční světy lyriky. Praha – Litomyšl: Paseka.

DOLEŽEL, L., 2008. Studie z české literatury a poetiky. Praha: Torst.

FRIDRICH, H., 2005. Struktura moderní lyriky. Brno: Host.

GENETTE, G., 2007. Fikce a vyprávění. Brno, Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.

HVIŠČ, J., 1979. Problémy literárnej genológie. Bratislava: VEDA.

FEDROVÁ, S., J. HEJK a A. JEDLIČKOVÁ, eds., 2006. Mezi deklamováním a románem. Proměny žánrů v české a slovenské literatuře. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.

HVIŠČ, J., 1985. Poetika literárnych žánrov. Bratislava: Tatran.

HRABÁK, J., 1981. Čtení o románu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

JANOUSEK, P., 1993. Studie o dramatu. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.

KRAUSOVÁ, N., 1964. Epika a román. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

KUBÍNOVÁ, M., ed., 1995. O poetice literárních druhů. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.

MIKO, F., 1973. Od epiky k lyrike. Bratislava: Tatran.

MOCNÁ, D. a J. PETERKA a kol., 2004. Encyklopedie literárních žánrů, Praha: Paseka.

NÜNNING, A. (ed.), 2006. Lexikon teorie literatury a kultury. Brno: Host.

PECHLIVANOS, M. a kol., 1999. Úvod do literární vědy. Praha: Herrmann & synové.

PILAŘ, M., 1994. Pokus o žánrové vymezení povídky. Ostrava: FF Ostravské univerzity – Sfinga.

POSPÍŠIL, I., 2014. Literární genologie. Brno: Masarykova univerzita.

RAKÚS, S., 2004. *Poetika prozaického textu*. Prešov: Náuka.
 RAKÚS, S., 1988. *Epické postoje*. Bratislava: Smena.
 STAIGER, E., 1969. *Základní pojmy poetiky*. Praha: Československý spisovatel.
 ŠIDÁK, P. 2013. *Úvod do studia genologie: teorie literárního žánru a žánrová krajina*. Praha: Akropolis.
 ŠTRAUS, F., 2007. *Poézia a verš (Verzologické praktikum)*. Bratislava: Vydavateľstvo SSS.
 TARANENKOVÁ, I. a M. JAREŠ, 2011. *Strach a hrôza. Podoby hororového žánru*. Bratislava: Ústav slovenskej literatúry SAV.
 TARANENKOVÁ, I. a M. JAREŠ, 2012. *Bude ako nebolo. Podoby utopického žánru*. Bratislava: Ústav slovenskej literatúry SAV / PF Trnavskej univerzity v Trnave.
 TODOROV, T., 2010. *Úvod do fantastické literatury*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum.
 VALČEK, P., 2006. *Slovník literárnej teórie A – Ž*. Bratislava: Literárne informačné centrum.
 VELTRUSKÝ, J., 2019. *Drama jako básnické dílo*. Brno: Host.
 WARREN, A. a R. WELLEK, 1996. *Teorie literatury*. Olomouc: Votobia.
 ŽEMBEROVÁ, V., 2012. *Žánr v pohybe – pohyby žánru*. Prešov: FFPU v Prešove.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, český

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 6

A	B	C	D	E	FX
50 %	17 %	17 %			17 %

Vyučujúci:

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

doc. Mgr. Ján Gavura, PhD.

PhDr. Milan Kendra, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISJM/SETEINDie/22</i>	Názov predmetu: <i>Semiotika, text, interpretácia</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> Druh výučby: <i>prednáška, seminár</i> Metóda: <i>kombinovaná</i> Týždenný rozsah výučby v hodinách: <i>5 hodín prednáška/5 hodín seminár/bloková výučba</i>	
Počet kreditov: <i>8</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>2. – 4. podľa IŠP</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3. stupeň</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>nie sú</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený priebežným hodnotením.</i> <i>V priebehu zvoleného semestra na absolvovanie predmetu sa študent zúčastní na prednáškach a seminároch, ktoré budú zamerané na rozvíjanie analyticko-interpretačných kompetencií, ktoré rozvíjajú porozumenie systémovo-štruktúrnych a širších semiotických aspektov estetického artefaktu.</i> <i>Na každú zo súčastí prednáškového a seminárneho cyklu si študent pripraví prezentáciu konkrétnej problematiky z oblasti semiotiky a interpretácie umeleckého diela, v ktorej explikuje vybraný interpretačný koncept v súčinnosti so svojím výskumným zadáním (projektom dizertačnej práce).</i> <i>Minimálna doba trvania prezentačného bloku študenta je 30 minút. Seminárny blok bude orientovaný na diskusné verifikovanie interpretačnej validity prezentovaných téz.</i> <i>Podmienkou na úspešné absolvovanie predmetu a získanie priebežného hodnotenia je aktívna účasť na prednáškach, seminároch a vypracovanie prezentácie. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí študent získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie zohľadňuje vedecko-výskumné parametre prezentovaného problému a operatívnosť argumentácie v následnej diskusii.</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> – 8 kreditov = 240 hod. – výučba predmetu: 5 hodín prednáška / 5 hodín seminár = 10 hod. – príprava na priamu výučbu: 100 hod. – samostatné štúdium odbornej literatúry a príprava vlastného prezentačného bloku: 130 hod. <i>V prípade prerušenia prezenčnej výučby z nariadenia UVZ/RUVZ/vedenia univerzity/fakulty bude výučba a skúšanie prebiehať nariadenou dištančnou formou.</i>	

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti: Absolvent predmetu disponuje hlbokými vedomosťami z oblasti teórie a metodológie interpretácie esteticky príznakových komunikátov, uvedomuje si potenciál širších lingvistických kontextov (semiotiky a gramatológie, fonetiky a fonológie, štylistiky, morfológie, ale aj poetiky) na riešenie problémov vyplývajúcich zo špecifického tvarovania umeleckého textu a jeho komunikačných intencií.

Získané zručnosti: Absolvent predmetu identifikuje a kriticky prehodnocuje teoretické premisy uplatňované pri analýze literárnych diel. Absolvent dokáže prepájať jednotlivé koncepty v synchrónnom a diachrónnom modeli a z toho odvodzovať teoretické premisy relevantné v oblasti literárnovedného uvažovania. Absolvent predmetu modifikuje spôsob argumentácie v rámci literárnovedného diskurzu, tvorivým spôsobom pristupuje k otázkam o povahe literárnosti, orientuje sa v pragmaticko-estetických súvislostiach textu ako kultúrneho fenoménu.

Získané kompetencie: Absolvent predmetu dokáže uvažovať na úrovni kritickej reflexie o podmienkach interpretácie estetických komunikátov, relevantne komunikuje závery vlastného výskumu v širšej národnej alebo nadnárodnej oblasti literárnej vedy a estetiky. Absolvent iniciuje a vedie diskusiu o aktuálnych témach odboru a realizuje ich vo forme konferenčných príspevkov alebo štúdií v časopisoch registrovaných v publikačných databázach.

Stručná osnova predmetu:

- Autorská zóna a tvorba umeleckej prózy. Konceptia autora a hodnotová perspektíva umeleckého nazerania. Autor a intencia, koherencia, téza o smrti autora. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na autorskú pozíciu.
- Východiskové termíny teórie prozaického textu. Termín próza. Vzťah žánrov nesujetovej prózy k umeleckej próze. Základné prostriedky komunikácie v epickej próze. Gramatické formy epickej narácie. Naratív, naratívna fikcia, udalosť, príbeh, text, rozprávanie. Príbeh ako naratívna forma. Naratívna gramatika. Hĺbková a povrchová naratívna štruktúra. Príklady deskriptívnych modelov príbehu. Príbeh a rámec. Zápleтка ako sekvenčný prvok naratívnej literatúry. Zápleтка vo vzťahu k časovým konfiguráciám. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na základné tézy epickej prózy a na naratívnu štruktúru.
- Spôsob existencie postavy v umeleckej próze. O možnosti rekonštruovať postavu z textu. Klasifikácia postáv a ich charakterizácia – definícia verzus prezentácia: činnosť, reč, vzhľad, prostredie, meno, analógie. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na kategóriu postavy.
- Problematika rozprávania a typológia rozprávača. Rozprávanie a fokalizácia – hľadisko, videnie, rozprávanie. Fokalizácia – vonkajšia, vnútorná, pevná, striedavá. Fokalizácia a aspekt vnímania (čas a priestor), psychologický aspekt (kognitívna a emotívna zložka), fokalizácia a jazyk. Rozprávač a situácie rozprávania: auktorická, personálna, ich-forma. Konštitutívne zložky situácií rozprávania: modus, osoba, perspektíva. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na funkciu rozprávača.
- Kategória priestoru a času v umeleckej próze. Textové a netextové priestory umeleckého diela. Zvýrazňovanie tematického priestoru vo vzťahu k žánru. Priestor a realita – ilustrácia a reprezentácia. Kategória času. Časová situovanosť rozprávania a rozprávaneho vo vzťahu k štruktúre epického textu. Slovesné časy a enunciacia. Čas rozprávania a rozprávany čas. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na kategóriu času a priestoru.
- Text, dielo, intertextualita, význam, čitateľ. Relácie čitateľ – text / text – čitateľ, k pojmom význam-znalosť a význam-pôsobenie. Komunikačné roviny umeleckej prózy. Seminárne stretnutie – rozbor a interpretácia textu so zameraním na intertextuálne fungovanie rámca, citácií a kvázicitácií, kontroverzné/polemické nadväzovanie.

Odporúčaná literatúra:

- ATTRIDGE, D., 2000. „Ta podivná instituce, které se říká literatura“ – rozhovor s Jacquesem Derridou. In: Aluze. Roč. 4, č. 2, s. 122-150.
- BARTHES, R., 2002. Úvod do strukturální analýzy vyprávění. In: P. KYLOUŠEK, ed. Znak, struktura, vyprávění. Brno: Host, s. 9-43.
- BARTHES, R., 2006. Efekt reálného. In: Aluze, Roč. 10, č. 3, s. 78-81.
- BARTHES, R., 2006. Smrt autora. In: Aluze, Roč. 10, č. 3, s. 75-77.
- BÍLEK, P. A., 2003. Hledání jazyka interpretace k modernímu prozaickému textu. Brno: Host.
- COHNOVÁ, D., 2009. Co dělá fikci fikcí. Praha: Academia.
- COMPAGNON, A., 2006. Démon teorie. Bratislava: Kalligram.
- CULLER, J., 2002. Krátký úvod do literární teorie. Brno: HOST.
- DERRIDA, J., 1993. Texty k dekonstrukci. Bratislava: Archa.
- DOLEŽEL, L., 2003. Heterocosmica. Fikce a možné světy. Praha: Karolinum.
- ECO, U., 2015. Otevřené dílo. Forma a neurčitost v současných poetikách. Praha: Argo.
- GADAMER, H.-G., 2003. Aktualita krásného. Praha: Triáda.
- GENETTE, G., 2002. Hranice vyprávění. In: P. KYLOUŠEK, ed. Znak, struktura, vyprávění. Výbor z prací francouzského strukturalismu. Brno: HOST, s. 240-256.
- GENETTE, G., 2007. Fikce a vyprávění. Brno – Praha: Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky.
- CHATMAN, S., 2008. Příběh a diskurs. Brno: Host.
- CHVATÍK, K., 2001. Strukturální estetika. Brno: Host.
- ISER, W., 2001. Apelová struktura textů. In: P. SEDMIDUBSKÝ, M. ČERVENKA a I. VÍZDALOVÁ, eds. Čtenář jako výzva. Brno: Host, s. 39-62.
- ISER, W., 2017. Fiktivní a imaginární. Praha: Karolinum.
- INGARDEN, R., 1989. Umělecké dílo literární. Praha: Odeon.
- JAKOBSON, R., 1971. Čo je poézia? In: M. BAKOŠ, ed. Teória literatúry. Výber z „formálnej metódy“. Bratislava: Pravda, s. 181-192.
- JAKOBSON, R., 1991. Lingvistika a poetika. In: R. JAKOBSON. Lingvistická poetika. Výber z diela. Bratislava: Tatran, s. 36-76.
- KOBLÍŽEK, T., 2010. Fenomén fikce. Příspěvek k fenomenologii literatury. Praha: Togga.
- KOBLÍŽEK, T., 2012. Nová poetika. Kapitola z francouzského myšlení o literatuře. Praha: Togga.
- KUBÍČEK, T., 2007. Vypravěč. Kategorie narativní analýzy. Brno: Torst.
- KUBÍNOVÁ, M., 1995. Sondy do sémiotiky literárního díla. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.
- MATONHA, J., a kol. 2017. Za (de)konstruktivismem. Kritické koncepty (post)poststrukturální literární a kulturní teorie. Praha: Academia.
- MICHALOVIČ, P. – MINÁR, P., 1997. Úvod do strukturalizmu a poststrukturalizmu. Bratislava: Iris.
- MITOSKOVÁ, Z., 2010. Teorie literatury. Historický přehled. Brno: HOST.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. Studie I. Brno: Host.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. Studie II. Brno: Host.
- NÜNNIG, A. ed., 2008. Lexikon teorie literatury a kultury. Brno: Host.
- RICOEUR, P., 2016. O sobě samém jako o jiném. Praha: Oikymenh.
- RIMMONOVÁ-KENANOVÁ, S., 2001. Poetika vyprávění. Brno: Host.
- SHOWALTER, E., 2007. Feministická kritika v divočině. In: L. OATES-INDRUCHOVÁ, ed. Ženská literární tradice a hledání identit. Antologie angloamerické feministické literární teorie. Praha: Sociologické nakladatelství, s. 124-168.
- SLÁDEK, O. a kol., 2018. Slovník literárněvědného strukturalismu. Brno: Host.
- STEINER, P., 2011. Ruský formalismus. Metapoetika. Brno: Host.
- ŠKLOVSKIJ, V. B., 1971. Teória prózy. Bratislava: Tatran.
- TYŇANOV, J. N., 1998. Literární fakt. Praha: Odeon.
- WELLEK, R. a A. WARREN., 1996. Teorie literatury. Olomouc: Votobia.
- ZIMA, P. V., 1998. Literární estetika. Olomouc: Votobia.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:
slovenský jazyk

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
0%	0%	0%	0%	0%	0%

Vyučujúci:

doc. Mgr. et Mgr. Ján Gavura, PhD.

PhDr. Marcel Forgáč, PhD.

PhDr. Milan Kendra, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/SJDIA/22</i>	Názov predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v diachrónnom kontexte
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> <i>predmet dizertačnej štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 4. – 5. podľa IŠP	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: <i>Všetky povinné predmety študijnej časti a ďalšie povinne voliteľné predmety určené v individuálnom študijnom pláne doktoranda.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Doktorand si vyberá z ponuky predmetov dizertačnej skúšky po prekonzultovaní a schválení školiteľom a predsedom odborovej komisie.</i> <i>Doktorand sa prihlasuje na dizertačnú skúšku, ak získal minimálne 50 kreditov za predmety študijnej a pedagogicko-vzdelávacej časti štúdia, úspešne absolvoval všetky povinné a jeden voliteľný predmet, získal minimálne 30 kreditov z vedeckej časti a odovzdal písomnú prácu k dizertačnej skúške. Termín dizertačnej skúšky určuje predseda odborovej komisie v súlade s osobou zodpovednou za študijný program. Dizertačná skúška pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške, a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti v predmetoch dizertačnej skúšky určených akreditovaným študijným programom.</i> <i>O vykonaní a výsledku dizertačnej skúšky vydá pracovisko uskutočňujúce doktorandský študijný program doktorandovi písomné osvedčenie s výrokom „prospel“ alebo „neprospel“.</i> <i>Ďalšie podmienky dizertačnej skúšky upravuje Študijný poriadok PU v Prešove čl. 33 (Tretia časť Štúdium v doktorandskom študijnom programe) a Smernica k doktorandskému štúdiu na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.</i> <i>Predmet je súčasťou štátnej skúšky, pričom každá časť štátnej skúšky sa hodnotí samostatne. Jednotlivé časti štátnej skúšky sa hodnotia klasifikačnými stupňami A až FX. Celkové hodnotenie štátnej skúšky sa vypočíta z priemeru známok jednotlivých predmetov štátnej skúšky. Hodnotenie: A: 1,00 – 1,24, B: 1,25 – 1,74, C: 1,75 – 2,24, D: 2,25 – 2,74, E: 2,75 – 3,00, FX: 3,01 – a vyššie.</i> Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: - 5 kreditov = 150 hod. (samostatná príprava na štátnu dizertačnú skúšku)	

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti: Absolvent/ka predmetu vie charakterizovať jednotlivé fonologické a morfológické zmeny v slovenskom jazyku v kontexte iných slovanských jazykov, zaradiť vývinovú zmenu do konkrétneho obdobia a zaradiť ju do vzťahu k iným fonologickým a morfológickým zmenám z hľadiska pomernej chronológie. Rozumie vzťahu medzi vnútornými a vonkajšími dejinami jazyka a literatúry. Definuje jednotlivé makroareály (západoslovenský, stredoslovenský a východoslovenský) na základe praslovanských reziduálnych javov západoslovanského a nezápadoslovanského pôvodu. Absolvent/ka predmetu pozná a prepája terminologické inštrumentárium teórie a dejín literatúry, predovšetkým vzťah tvarových a významových zložiek literárneho diela.

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu syntetizuje poznatky z diachrónnych lingvistických a literárnovedných disciplín a demonštruje orientáciu v odbornej literatúre týkajúcej sa vybranej témy z diachronie. Zhodnocuje základné úlohy dialektológie v súčasnosti a vymedzuje perspektívy danej jazykovednej disciplíny. Absolvent/ka predmetu analyzuje poetiku a ideové východiská literárneho diela v diachrónnom kontexte, odvodzuje estetické vlastnosti diel na základe analógie a doplňujúcich poznatkov z literárnej histórie (historickej poetiky). Integruje poznatky o konkrétnych literárnych skupinách a smeroch v ich historickej časovej následnosti.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu sa orientuje v parciálnych problémoch diachronie slovenského jazyka a literatúry, systematicky využíva znalosti z fonologického a morfológického vývinu slovenčiny pri opise synchronného stavu jazyka. Absolvent/ka predmetu samostatne uplatňuje znalosti na charakteristiku významových a výrazových zložiek literárneho diela v ich diachrónnom komplementárnom vzťahu, aplikuje poznatky v kontexte slovenskej a svetovej literatúry. Aktívne využíva vzájomne podmienené vedomosti z oblasti poetiky, genológie a axiológie a dáva do súvisu historickú poetiku a literárnu interpretáciu.

Stručná osnova predmetu:

A.

Hlavné zmeny v praslovanskom základe slovenčiny v 10. storočí. Zánik a vokalizácia jerov. Priebeh kontrakcie v slovenčine. Denazalizácia. Priebeh a výsledky denalizačných zmien. Pomerná chronológia najstarších zmien.

Vznik a vývin dvojhlások v starej slovenčine. Zmena $g > \gamma > h$.

Mladšie zmeny v konsonantizme. Asibilácia $d' > dž$, $t' > č$. Priebeh asibilačných zmien.

Zmeny na hranici morfém a slov. Vznik znelostnej neutralizácie.

Historická paradigma. Vývin vzorov podstatných mien. Vývin vzorov prídavných mien. Vývin vzorov zámen. Vývin slovesných vzorov.

Dialektológia ako vedná disciplína. Predmet dialektologického výskumu. Metódy dialektologického výskumu. Zbieranie nárečového materiálu a zápis nárečových textov. Rozvoj slovenských nárečí a ich diferenciacia. Slovenské nárečia a spisovný jazyk. Dejiny slovenskej dialektológie.

Výskum slovenských nárečí v zahraničí.

Vývin a štruktúra slovenskej zásoby slovenských nárečí.

Západoslovenské nárečia.

Stredoslovenské nárečia.

Východoslovenské nárečia.

B.

Koncepcie dejín literatúry.

Počiatky slovenskej literatúry ako metodologický problém.

Literárny symbolizmus a moderna.

Estetické východiská avantgardy: dadaizmus, surrealizmus, nadrealizmus a poetizmus na Slovensku

Estetické východiská expresionizmu a lyrizovaná próza.

Slovenská katolícka moderna v 20. storočí.

Próza naturizmu a básnikov sujetu (J. Števíček a O. Čepan).

Vývin estetickej náplne socialistického realizmu (30. - 80. roky 20. storočia).

Generácie 56 v literatúre a jej súvislosti v 20. a 21. storočí.

Trnavská skupina a Osamelí bežci.

Literatúra 60. rokov – inovácie nastupujúcich generácií.

Literatúra obdobia normalizácie a jej diachrónne špecifiká.

Zmena literárnej situácie v slovenskej literatúre po roku 1989 (detabuizácia, depersonalizácia, individualizácia, hybridizácia, intertextualita a ďalšie).

Genologické otázky slovenskej literatúry v medzivojnovom období.

Genologické otázky slovenskej literatúry v období 1945 – 1989.

Genologické otázky slovenskej literatúry v období po roku 1989.

Odporúčaná literatúra:

BARBORÍK, V., 2014. Vývin slovenskej prózy po roku 1989. Dostupné z:

CZAMBEL, S., 1906. Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov. Turčiansky Sv. Martin.

GAVURA, J., 2010. Lyrické iluminácie. Kritiky a interpretácie 1997 – 2010. Prešov: Slniečkovo.

HOCHÉL, I. – ČÚZY, L. – KÁKOŠOVÁ, Z., 2007. Slovenská literatúra po roku 1989. Bratislava: Literárne informačné centrum.

https://fphil.uniba.sk/uploads/media/Barborik_Proza_po_r_1989.pdf

HUČKOVÁ, D. a M. HABAJ, eds., 2019. Modernizmus v pohybe. Bratislava: VEDA.

JUHÁSOVÁ, J., 2018. Litanická forma od avantgardy po súčasnosť. Ružomberok: Verbum.

KOMÁREK, M., 2006. Studie z diachronní lingvistiky. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

KRAJČOVIČ, R., 1981. Pôvod a vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN.

KRAJČOVIČ, R., 2009. Vývin slovenského jazyka a dialektológia. 2. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského.

LIŠKA, J., 1944. K otázke pôvodu východoslovenských nárečí. Turčiansky Svätý Martin: Matica slovenská.

MARČOK, V. a kol., 2004. Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislava: Literárne informačné centrum.

MATEJOV, F., 2005. Lektúry. Bratislava: Slovak Academic Press.

MÚCSKOVÁ, G. a K. MUŽIKOVÁ a V. WAMBACH, 2012. Praktická dialektológia. (Vysokoškolská príručka na nárečovú interpretáciu). Wien: Facultas Verlags & Buchhandels AG Wien.

MÚCSKOVÁ, G., 2016. Jazykové zmeny v historickom vývine gramatických tvarov z aspektu gramatikalizácie (na príklade vývinu slovenského prétérita). Bratislava: Univerzita Komenského.

MUŽIKOVÁ, K., 2017. Vývin gramatickej normy v historických kodifikáciách slovenčiny. Bratislava: Univerzita Komenského.

ONDRUS, P., 1961. Prehľad slovenskej dialektológie. Bratislava: SPN.

PAULINY, E., 1963. Fonologický vývin slovenčiny. Bratislava: VEDA.

PAULINY, E., 1990. Vývin slovenskej deklinácie. Bratislava: VEDA.

RAKÚS, S., 2015. Poetika prozaického textu. Levoča: Modrý Peter.

RÉDEY, Z., 2001. Výrazové tendencie súčasnej slovenskej lyriky. Interpretačné štúdie. Nitra: UKF v Nitre – Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie.

RÉDEY, Z., 2007. Súčasná slovenská próza v kontexte civilizačno-kultúrnych premien. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa.

SKLADANÁ, J., 1993. Frazeologický fond slovenčiny v predpisovnom období. Bratislava: VEDA.

SOUČKOVÁ, M., 2009. P[r]ózy po roku 1989. Bratislava: Ars Poetica.

SOUČKOVÁ, M., 2021. P[r]ózy po roku 2000. Fintice: FACE.

STANISLAVOVÁ, Z. a kol., 2010. Dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež po roku 1960.

Bratislava: Literárne informačné centrum.

ŠAFRANOVÁ, L. a J. GAVURA a Ľ. SOMOLAYOVÁ a J. ŠRANK, J., 2013. K funkcii subjektu v slovenskej poézii ženských autoriek (tzv. textovej generácie). Prešov: FF PU.

ŠRANK, J., 2013. Individualizovaná literatúra. Bratislava: Cathedra.

ŠTEFKO, V. a kol., 2011. Dejiny slovenskej drámy 20. storočia. Bratislava: Divadelný ústav.

ŠTOLC, J., 1967. O vzťahu nárečí a spisovného jazyka. In: RUŽIČKA, J. (red.). Kultúra spisovnej slovenčiny.. Bratislava: VEDA, s. 29 – 33.

ŠTOLC, J., 1994. Slovenská dialektológia. Bratislava: VEDA.

VEČERKA, R., 2006. K pramenům slov. Uvedení do etymologie. Praha: Lidové noviny.

ZAJAC, P., 1990. Tvorivosť literatúry. Bratislava: Slovenský spisovateľ.

ŽIGO, P., 2011. *Historická a areálová lingvistika*. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava.
ŽIGO, P., 2017. *Vývin substantívnej deklinácie v slovanských jazykoch*. Bratislava: Univerzita Komenského.
ŽILKA, T., 2015. *Od intertextuality k intermedialite*. Nitra: UKF v Nitre – Fakulta stredoeurópskych štúdií.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 0

A	B	C	D	E	FX
a	b	C	d	e	f

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/SJSYN/22</i>	Názov predmetu: Slovenský jazyk a literatúra v synchrónnom kontexte
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinne voliteľný predmet</i> <i>predmet dizertačnej štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: 5	
Odporúčaný semester štúdia: 4. – 5. podľa IŠP	
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.	
Podmieňujúce predmety: <i>Všetky povinné predmety študijnej časti a ďalšie povinne voliteľné predmety určené v individuálnom študijnom pláne doktoranda.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Predmet je ukončený skúškou.</i> <i>Doktorand si vyberá z ponuky predmetov dizertačnej skúšky po prekonzultovaní a schválení školiteľom a predsedom odborovej komisie.</i> <i>Doktorand sa prihlasuje na dizertačnú skúšku, ak získal minimálne 50 kreditov za predmety študijnej a pedagogicko-vzdelávacej časti štúdia, úspešne absolvoval všetky povinné a jeden voliteľný predmet, získal minimálne 30 kreditov z vedeckej časti a odovzdal písomnú prácu k dizertačnej skúške. Termín dizertačnej skúšky určuje predseda odborovej komisie v súlade s osobou zodpovednou za študijný program. Dizertačná skúška pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške, a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti v predmetoch dizertačnej skúšky určených akreditovaným študijným programom.</i> <i>O vykonaní a výsledku dizertačnej skúšky vydá pracovisko uskutočňujúce doktorandský študijný program doktorandovi písomné osvedčenie s výrokom „prospel“ alebo „neprospel“.</i> <i>Ďalšie podmienky dizertačnej skúšky upravuje Študijný poriadok PU v Prešove čl. 33 (Tretia časť Štúdium v doktorandskom študijnom programe) a Smernica k doktorandskému štúdiu na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.</i> <i>Predmet je súčasťou štátnej skúšky, pričom každá časť štátnej skúšky sa hodnotí samostatne. Jednotlivé časti štátnej skúšky sa hodnotia klasifikačnými stupňami A až FX. Celkové hodnotenie štátnej skúšky sa vypočíta z priemeru známok jednotlivých predmetov štátnej skúšky. Hodnotenie: A: 1,00 – 1,24, B: 1,25 – 1,74, C: 1,75 – 2,24, D: 2,25 – 2,74, E: 2,75 – 3,00, FX: 3,01 – a vyššie.</i> Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu: - 5 kreditov = 150 hod. (samostatná príprava na štátnu dizertačnú skúšku)	

Výsledky vzdelávania:

Získané vedomosti: Absolvent/ka predmetu rozlišuje metodologické prístupy štruktúrnej, korpusovej, komunikačno-pragmatickej, kognitívnej, explanačnej a lingvokulturologickej lingvistiky, vie vysvetliť vzťahy medzi jednotkami jazykového systému a objasniť vývinové tendencie v súčasnej slovenčine. Rozumie vzťahom medzi tematickými a kompozičnými dominantami literárneho textu, rozlišuje metodologickú bázu hermeneutickej, formalistickej, fenomenologickej, novokritickej, štrukturalistickej, novohistorickej, dekonštruktivistickej literárnej vedy.

Získané zručnosti: Absolvent/ka predmetu konkretizuje postupy štruktúrnej, kognitívnej, sociolingvistickej a pragmaticko-komunikačne orientovanej slovakistiky na konkrétne texty jednotlivých komunikačných sfér. Objasňuje vývinové tendencie v súčasnej literatúre a literárnej vede, konkretizuje produkčné a recepčné postupy vo vzťahu ku konkrétnemu umeleckému textu.

Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu syntetizuje poznatky o jazyku a literatúre získané v jednotlivých lingvistických a literárnovedných predmetoch. Aplikuje poznatky o jazyku a literatúre pri analýze textu a v riešení vlastnej výskumnej témy.

Stručná osnova predmetu:

Objekt a predmet jazykovedy a literárnej vedy, jazykoveda a literárna veda v systéme vied, zmeny vo vymedzení predmetu v závislosti od metodologického prístupu.

A.

Predštruktúrne koncepcie jazyka. Poznatková báza jazykovedného štrukturalizmu.

Jazyk ako systém. Jazyk a reč. Vzťah jazyka a myslenia. Odrazová teória jazyka a teória jazykového relativizmu.

Teória jazykového znaku. Primárne a sekundárne funkcie jazyka.

Genetická, areálová a štruktúrna typológia jazykov. Miesto slovenčiny v typológii jazykov.

Členenie jazykového systému, jazykové roviny, lingvistické disciplíny, vzťah výrazovej a významovej roviny v jazykovej komunikácii.

Prehľad jazykových jednotiek a ich opis. Dištinktémy (segmentálne a suprasegmentálne) a signémy (jednoduché – morféma, zložené – lexéma, gramatický tvar, veta).

Zmeny a tendencie v jednotlivých jazykových subsystémoch. Povaha jazykovej zmeny.

Pôdorys komunikačného aktu. Komunikačná pragmatika. Teória rečových aktov, výpovedných aktov, komunikačných funkcií. Komunikačno-pragmatický obrat.

Jazyk ako súčasť kultúry. Späťosť jazyka, ľudskej mysle a kultúry. Lingvistická antropológia a lingvokulturológia. Teória kognitívnej metafory. Teória jazykového obrazu sveta.

Princípy stavby a fungovania jazyka. Explanačná lingvistika.

Kontinuita v uvažovaní o jazyku.

B.

K povahe umeleckého jazyka. Semiotika literatúry. Vzťah literatúry a myslenia, kognitívne aspekty literárneho textu.

Teória reprezentácie, mimésis a diegésis, referencialita a sebareferencialita.

Literárnosť, zastúpenie/rozvrstvenie jazykových funkcií v umeleckom komunikáte.

Konfigurácie výrazu a významu v umeleckom texte, systém výrazových kategórií (ikonická a operatívna sféra), druhové a žánrové parametre textu.

Semiotika a gramatológia (znak a grammé), teória rečových aktov v reinterpretácii Derridovej dekonštrukcie.

K teórii kompozície, štruktúrno-semiotické aspekty výskumu kompozície umeleckého textu.

Trópy a figúry, systém obraznosti.

Teória interpretácie umeleckého textu.

K povahe a vymedzeniu (lyrického) subjektu v literárnom diele.

Naratologické súvislosti vo výskume literárneho diela.

Odporúčaná literatúra:

BARTHES, R., 2002. Úvod do štrukturálnej analýzy vyprávění. In: P. KYLOUŠEK, ed. Znak, struktura, vyprávění. Brno: Host, s. 9-43.

- BARTHES, R., 2006. Smrt autora. In: *Aluze*, Roč. 10, č. 3, s. 75-77.
- BÍLEK, P. A., 2003. Hledání jazyka interpretace k modernímu prozaickému textu. Brno: Host.
- COHNOVÁ, D., 2009. Co dělá fikci fikcí. Praha: Academia.
- COMPAGNON, A., 2006. Démon teórie. Bratislava: Kalligram.
- CULLER, J., 2002. Krátký úvod do literární teorie. Brno: HOST.
- CULLER, J., 2020. Teorie lyriky. Praha: Univerzita Karlova.
- ČERVENKA, M., 1992. Významová výstavba literárního díla. Praha: Karolinum.
- ČERVENKA, M., 2003. Fikční světy lyriky. Praha – Litomyšl: Paseka.
- DERRIDA, J., 1993. Texty k dekonstrukci. Bratislava: Archa.
- DOLEŽEL, L., 2003. Heterocosmica. Fikce a možné světy. Praha: Karolinum.
- DOLNÍK, J. – ŽIGO, P. – MLACEK, J.: Principy jazyka. Bratislava: Stimul, 2003.
- DOLNÍK, J.: Jazyk v sociálnej praxi. Bratislava: VEDA 2021.
- DOLNÍK, J.: Jazyk, človek, kultúra. Bratislava: Kalligram 2010.
- DOLNÍK, J.: Lexikológia. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.
- DOLNÍK, J.: Sila jazyka. Bratislava: Kalligram 2012.
- ECO, U., 1995. Interpretácia a nadinterpretácia. Bratislava: Archa.
- Encyklopedický slovník češtiny online. Dostupné na: <https://www.czechency.org/>
- GENETTE, G., 2002. Hranice vyprávění. In: P. KYLOUŠEK, ed. Znak, struktura, vyprávění. Výbor z prací francouzského strukturalismu. Brno: HOST, s. 240-256.
- GENETTE, G., 2007. Fikce a vyprávění. Brno – Praha: Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky.
- HORECKÝ, J. – BUZÁSSYOVÁ, K. – BOSÁK, J. a kol.: Dynamika slovnej zásoby súčasnej
- ISER, W., 2001. Apelová struktura textů. In: P. SEDMIDUBSKÝ, M. ČERVENKA a I. VÍZDALOVÁ, eds. Čtenář jako výzva. Brno: Host, s. 39-62.
- ISER, W., 2017. Fiktivní a imaginární. Praha: Karolinum.
- IVANOVÁ, M. a kol.: Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe. Prešov: Filozofická fakulta prešovskej univerzity v Prešove 2014.
- IVANOVÁ, M.: Syntax slovenského jazyka. 2. upr. a dopl. vydanie. Prešov: Vydavateľstvo PU, 2016.
- JAKOBSON, R., 1971. Čo je poézia? In: M. BAKOŠ, ed. Teória literatúry. Výber z „formálnej metódy“. Bratislava: Pravda, s. 181-192.
- JAKOBSON, R., 1971. Problémy poetiky. In: M. BAKOŠ, ed. Teória literatúry. Výber z „formálnej metódy“. Bratislava: Pravda, s. 70-81.
- JAKOBSON, R., 1991. Lingvistika a poetika. In: R. JAKOBSON. Lingvistická poetika. Výber z diela. Bratislava: Tatran, s. 36-76.
- KAČALA, J.: Syntaktický systém jazyka. Pezinok: Formát, 1998.
- KESSELOVÁ, J. a kol.: Personálna a sociálna deíxa v slovenčine. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2019.
- KESSELOVÁ, J. a kol.: Spojky a spájacie prostriedky v slovenčine. Bratislava: Veda, 2013.
- KESSELOVÁ, J.: Morfológia v komunikácii detí. Prešov: Vydavateľstvo Anna Nagiová 2003.
- KUBÍNOVÁ, M., 1995. Sondy do sémiotiky literárního díla. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR.
- LOTMAN, J. M., 1990. Štruktúra umeleckého textu. Bratislava: Tatran.
- LOTMAN, J. M., 1994. Text a kultúra. Bratislava: Archa.
- MICHALOVIČ, P. – MINÁR, P., 1997. Úvod do štrukturalizmu a postštrukturalizmu. Bratislava: Iris.
- MISTRÍK, J. (ed.): Encyklopédia jazykovedy. Bratislava: Obzor 1993.
- MISTRÍK, J.: Štylistika. 4. vyd. Bratislava: SPN 2021.
- Morfologické aspekty súčasnej slovenčiny. Ed.: J. Dolník. Bratislava: Veda 2010.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. Studie I. Brno: Host.
- MUKAŘOVSKÝ, J., 2007. Studie II. Brno: Host.
- OLOŠTIK, M.: Aspekty teórie lexikálnej motivácie. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2011.
- ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: Interakčná štylistika. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2018.

PLESNÍK, Ľ. A kol.: *Tezaurus estetických výrazových kvalít*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa, Filozofická fakulta, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, 2011.

SLANČOVÁ, D.: *Socioštylistika ako súčasť interaktívnej štylistiky – návraty a perspektívy*. Jazykovedný časopis, 2019, roč. 70, č. 3, s. 607 – 626.

Prešovskej univerzity v Prešove 2007.

RAKÚS, S., 2004. *Poetika prozaického textu. Látka, téma, problém tvar*. Prešov: Náuka.

RIMMONOVÁ-KENANOVÁ, S., 2001. *Poetika vyprávění*. Brno: Host.

SLANČOVÁ, D. – SLANČOVÁ, T.: *Reč pohybu, autority a súdržnosti*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta športu 2014.

SLANČOVÁ, D. (ed.): *Desať štúdií o detskej reči*. Bratislava, Prešov: Veda, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2018.

SOKOLOVÁ, M. – ŽIGO, P.: *Verbálne kategórie aspekt a temous v slovenčine*. Bratislava: Veda 2014.

STEINER, P., 2011. *Ruský formalismus. Metapoetika*. Brno: Host.

ŠKLOVSKIJ, V. B., 1971. *Teória prózy*. Bratislava: Tatran.

ŠTOCHL, M., 2005. *Teorie literární komunikace*. Praha: Akropolis.

Tradícia a perspektívy gramatického výskumu na Slovensku. Zost. M. Šimková. Bratislava: Veda 2003.

TYŇANOV, J. N., 1998. *Literární fakt*. Praha: Odeon.

USPENSKIJ, B. A., 2008. *Poetika kompozice*. Brno: Host.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 2

A	B	C	D	E	FX
	50 %	50 %			

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

Vysoká škola: Prešovská univerzita v Prešove						
Fakulta: Filozofická fakulta						
Kód predmetu: 1ISMK/POBZ/22			Názov predmetu: Zahraníčný študijný alebo výskumný pobyt (profilový predmet)			
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Povinný predmet						
Počet kreditov: 15						
Odporúčaný semester štúdia: 2. – 7. podľa IŠP						
Stupeň vysokoškolského štúdia: 3.						
Podmieňujúce predmety: nie sú						
Podmienky na absolvovanie predmetu: Predmet sa končí zápočtom. Študent absolvuje stáž alebo študijný pobyt na zahraničnom vysokoškolskom alebo výskumnom pracovisku v trvaní minimálne jeden mesiac. Stáž sa uskutoční prostredníctvom niektorej zo všeobecne prístupných schém: ERASMUS+, SAIA, AIESEC, CEEPUS a pod.						
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: Absolvent/ka si rozšíri vedomosti z lingvistiky a literárnej vedy v medzinárodnom kontexte, posilní schopnosť kritického myslenia. Získané zručnosti: Absolvent/ka bude schopný uplatniť nadobudnuté poznatky v konfrontácii s medzinárodnou vedeckou a študentskou komunitou. Bude schopný začleniť sa do práce v medzinárodných tímoch a implementovať získané poznatky do vlastnej výskumnej práce. Získané kompetencie: Absolvent/ka predmetu získa kompetencie prezentovať výsledky svojho výskumu na medzinárodnom fóre, využije svoje jazykové kompetencie a vytvorí predpoklady na vytváranie kontaktov a sieťovanie výskumu.						
Stručná osnova predmetu: Zahraníčná stáž sa prispôsobí príslušnej mobilitej schéme.						
Odporúčaná literatúra:						
Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: anglický jazyk						
Poznámky: Predmet je určený ako profilový len pre študentov v dennej forme štúdia.						
Hodnotenie predmetov Celkový počet hodnotených študentov: 0						
A	B	C	D	E	FX	
0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	

Vyučujúci:*doc. Mgr. et Mgr. Ján Gavura, PhD.**prof. PhDr. Marta Součková, PhD.**prof. PhDr. Daniela Slančová, CSc.***Dátum poslednej zmeny:** 31. 1. 2022**Schválil:** *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*

INFORMAČNÝ LIST PREDMETU

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta/pracovisko: <i>Filozofická fakulta</i>	
Kód predmetu: <i>1ISMK/OBDIZ/22</i>	Názov predmetu: <i>Obhajoba dizertačnej práce</i>
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: <i>povinný predmet</i> <i>predmet štátnej skúšky</i>	
Počet kreditov: <i>30</i>	
Odporúčaný semester štúdia: <i>8.</i>	
Stupeň vysokoškolského štúdia: <i>3.</i>	
Podmieňujúce predmety: <i>Všetky predmety študijnej a vedeckej časti určené v individuálnom študijnom pláne doktoranda.</i>	
Podmienky na absolvovanie predmetu: <i>Doktorand môže podať žiadosť o povolenie obhajoby dizertačnej práce, ak úspešne absolvoval dizertačnú skúšku a získal požadovaný počet kreditov (najmenej 200) za celé štúdium príslušného študijného programu v skladbe podľa akreditovaného študijného programu (bez počtu kreditov za obhajobu dizertačnej práce). Náležitosti dizertačnej práce a jej obhajoby sú dokumentované v Študijnom poriadku PU v článkoch 34 až 38.</i> <i>Všeobecné ustanovenia, základné pojmy, charakteristiku a formálnu úpravu záverečných prác, etiku a techniku citovania a bibliografických odkazov, štruktúru práce, jej odovzdávanie, kontrolu originality a sprístupňovanie, pôsobnosť univerzity, jej súčasť a pôsobnosť autora záverečnej práce obsahuje Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, kontrole originality, uchovávaní a sprístupňovaní, vydaná rektorom PU dňa 18. 1. 2019 (čl. 1 – 10).</i> <i>Počet kreditov a časové rozmedzie pre podmienky absolvovania predmetu:</i> - 30 kreditov = 900 hod. (samostatná výskumná práca a príprava záverečného výstupu v podobe dizertácie)	
Výsledky vzdelávania: Získané vedomosti: <i>študent preukáže hlboké poznatky o základných teoretických smeroch výskumu slovenského jazyka a literatúry; je ich schopný analyzovať a využiť ich pri vlastnom výskume; je schopný samostatne teoreticky uvažovať;</i> Získané zručnosti: <i>je schopný na svoj výskumný problém aplikovať základné metódy jazykovedného a literárnovedného výskumu, vyhodnotiť ich a uviesť do kontextu empirické výsledky výskumu a teoretické východiská;</i> Získané kompetentnosti: <i>ovláda vedecký metajazyk vrátane jazykovednej a literárnovednej terminológie a dokáže ich adekvátne aplikovať na svoj výskumný problém; suverénne ovláda vedecký komunikačný register a zákonitosti kompozície vedeckého výstupu; dokáže o vedeckej problematike diskutovať s využitím racionálnej a vecne podloženej argumentácie; preukáže pripravenosť na</i>	

samostatnú teoretickú činnosť i praktických problémov výskumu slovenského jazyka a literatúry; je schopný uvažovať a výskumne pracovať interdisciplinárne.

Stručná osnova predmetu:

Dizertačná práca má charakter vedeckej monografie.

Obsahuje spravidla:

- *teoretický úvod, analyzujúci aktuálny stav vedeckého poznania v danej oblasti,*
- *charakteristiku cieľov,*
- *opis použitých postupov a metód,*
- *dosiahnuté výsledky,*
- *ich hodnotenie,*
- *diskusie,*
- *záver,*
- *zoznam použitej literatúry*

Odporúčaná literatúra:

Podľa literatúry určenej individuálnym študijným plánom doktoranda.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: *slovenský*

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov: 4

A	B	C	D	E	FX
25 %	25%	25%	25 %		

Vyučujúci:

prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

prof. PhDr. Marta Součková, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 31. 1. 2022

Schválil: *prof. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.*